

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Feitenreconstructie

Tijdlijn: Maatregelen en persconferenties

Periode: maart 2021 tot en met november 2021

Programmadirectie Nafase COVID-19

Leeswijzer

Deze feitenreconstructie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) betreft de periode maart 2021 tot en met november 2021 en is voornamelijk gebaseerd op openbare bronnen (zoals Kamerstukken, persconferenties en nieuwsberichten van de Rijksoverheid). Daarnaast is input verwerkt van de beleidsdirectie(s) van VWS die betrokken was (waren) bij het thema van deze tijdlijn.

De feitenreconstructie start met een kort overzicht van de belangrijkste kantelmomenten. Kantelmomenten zijn cruciale momenten en/of belangrijke koerswijzigingen in de bestrijding van de coronapandemie. De kantelmomenten zijn in de feitenreconstructie die volgt in meer detail te vinden.

Deze feitenreconstructie is een vervolg op de feitenreconstructie 'Maatregelen en persconferenties' die de periode augustus 2021 tot en met februari 2021 beslaat. Voor informatie over andere onderwerpen tijdens de coronapandemie wordt verwezen naar de desbetreffende tijdlijnen.

Namen en functienamen van medewerkers van het ministerie van VWS worden in de feitenreconstructie vervangen door "ambtelijk VWS" en namen van medewerkers van andere organisaties zijn vervangen door "functionaris".

Gebruikte hyperlinks in sommige bronvermeldingen zijn mogelijk na verloop van tijd niet meer toegankelijk.

De Bestuursraad van VWS heeft de inhoud van deze tijdlijn vastgesteld op 4 november 2022.

Instructie

Dit document is interactief. Dat betekent dat informatie - naar wens en op maat - uitgebreid kan worden.

- **Algemeen:** als de cursor (of het handje) verandert in een wijzende vinger dan is er sprake van een interactief element.
- **Oranje schuin en dikgedrukte** tekst gaat naar extra informatie binnen dit document
- **Blauwe onderstreepte** woorden linken naar internetpagina's buiten dit document.
- Klik op het icoon om naar het overzicht met de kantelmomenten te gaan.
- Met de blauwe en witte pijlen kunt u naar links en rechts navigeren.
- Na het volgen van een interne link naar de verklarende woordenlijst kunt u terug naar de lopende tekst door op het pijltje *Keer terug* naast het woord te klikken.
- Na het volgen van een interne link naar de eindnoten¹ of bronnen kunt u terug naar de lopende tekst door in het overzicht op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

Kantelmomenten

1. Derde golf

Vanaf maart 2021 wordt er gesproken van een derde golf van de pandemie. De besmettingen lopen op. De lockdown wordt voortgezet met slechts lichte aanpassingen in de maatregelen. Er wordt uitgekeken naar het begin van de zomer met het perspectief dat de 3e golf voorbij is en iedereen gevaccineerd is die dat wil. Dan kunnen er weer stappen gezet worden richting de afbouw van maatregelen.

[Ga naar hoofdstuk 1 >>](#)

2. Openingsplan, afbouwen maatregelen en heropenen maatschappij

Om de maatschappij weer te openen en de maatregelen dus af te bouwen is er een openingsplan opgesteld. Eind april gaat de uitvoering van stap 1 uit het openingsplan in. Vanaf 5 juni is veel weer mogelijk; theater, sportwedstrijden, evenementen en meer, wat ook het einde van de lockdown betekent. Stap voor stap wordt het openingsplan verder ingezet, stap vier wordt uiteindelijk gezet op 26 juni.

[Ga naar hoofdstuk 2 >>](#)

3. “Dansen met Janssen”

In de zomer komt er een terugslag en neemt het aantal besmettingen snel toe. Het kabinet komt terug tijdens het zomerreces en ook de Tweede Kamer komt twee keer terug voor een debat over de ontwikkelingen omtrent Corona. De maatregelen worden weer aangescherpt.

[Ga naar hoofdstuk 5 >>](#)

4. Aanpak Najaar 2021

In de zomer wordt gestart met een aanpak voor het najaar. Eind juni wordt er in het DOC-19 gesproken over de Aanpak Najaar. Na een periode van opgelucht ademhalen na de zomer, wat betreft het aantal besmettingen, blijken er in november meer maatregelen nodig die de verspreiding van het virus remmen. De besmettingen zijn weer opgelopen en de ziekenhuisopnames ook.

[Ga naar hoofdstuk 5 >>](#)

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

- 1. **Maart**
- 2. April
- 3. Mei
- 4. Juni
- 5. Juli
- 6. Augustus
- 7. September
- 8. Oktober
- 9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

1. Maart

De eerder ingezette maatregelen, zoals de avondklok, lopen door tot 15 maart. Op Rijksoverheid.nl staat op 23 februari dat er “voorzichtig meer lucht tijdens de lockdown” komt. De Britse variant zorgt ervoor dat het aantal besmettingen per dag minder daalt dan een paar weken geleden, of zelfs toeneemt. Tegelijkertijd is nu de fase “gekomen om, beperkt en weloverwogen, iets meer risico te nemen”.

Er worden versoepelingen vermeld zoals:

- de openstelling van het voortgezet onderwijs en de gedeeltelijke openstelling van het middelbaar beroepsonderwijs per 1 maart; alle leerlingen van het voortgezet onderwijs mogen onder voorwaarden minimaal 1 dag per week naar school gaan. Voor studenten van het middelbaar beroepsonderwijs geldt vooralsnog maximaal 1 dag per week naar school.
- Mensen met contactberoepen, met uitzondering van sekswerkers, mogen vanaf 3 maart hun beroep weer uitoefenen (reserveren in het kader van bron- en contactonderzoek, alsook triage, is verplicht). De verruiming geldt ook voor rijinstructeurs.
- Vanaf 3 maart mogen winkels op afspraak klanten ontvangen. Per verdieping mogen maximaal 2 klanten tegelijk in de winkel zijn.
- Mensen tot en met 26 jaar mogen vanaf 3 maart met meer dan twee personen samen buiten sporten op sportaccommodaties. Niet in competitieverband, maar wel met het eigen team binnen de eigen club (eerst was dit alleen mogelijk voor jongeren tot en met 17 jaar).¹

01

Op 1 maart vindt er een extra Veiligheidsberaad plaats met burgemeesters en de demissionair ministers De Jonge, Grapperhaus (Justitie en Veiligheid, JenV) en Ollongren (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, BZK). Er wordt onder andere gesproken over de avondklok tijdens de verkiezingen en het openen van de terrassen. Volgens de media pleiten de burgemeesters voor perspectief op het versoepelen van de maatregelen nu het vaccineren in Nederland tempo begint te krijgen. Demissionair minister de Jonge geeft na afloop van het beraad tegenover de aanwezige pers aan: “*We willen perspectief bieden, maar tegelijk weten we dat er nu op de korte termijn niet veel mogelijk is*”.^{2 3 4}

03

Op 3 maart vindt er een Bewindliedenoverleg (BWO) over de “*routekaart stapsgewijze heropening sectoren*” plaats. Demissionair minister De Jonge, demissionair minister Van Ark (VWS), demissionair minister Van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, OCW), demissionair minister Van 't Wout (Economische Zaken en Klimaat, EZK) en demissionair staatssecretaris Keijzer (EZK) voeren een overleg over de routekaart richting stapsgewijze heropening van sectoren mits de coronamaatregelen dat toelaten.⁵

06

Op 6 maart vindt er een informele bijeenkomst (ministerieel overleg) op het Catshuis plaats. Het betreft een strategiesessie over de bestrijding van het coronavirus. Tijdens het overleg wordt er gesproken over het maatregelenpakket en eventuele versoepelingen. Hierbij wordt gekeken naar aanpassingen, afhankelijk van het epidemiologisch en maatschappelijk beeld, via de volgende hoofdsporen:

- Thuisbezoek van 1 naar 2 bezoekers per dag,
- Heropenen van terrassen,
- Fysiek onderwijs voor HBO en WO,
- Het openstellen van winkels,
- Buitensport voor boven de 27 jaar.^{6 7}

07

Op 7 maart brengt het OMT het 103^e advies uit. Het OMT acht in de huidige zorgelijke situatie met circa 100.000 besmettelijke personen, en een reproductiegetal rond de 1, versoepeling van de maatregelen niet verantwoord. Het OMT adviseert geen ingrijpende beleidswijzigingen door te voeren die tot meer contacten en mobiliteit, en daarmee ook nieuwe besmettingen zullen leiden. Dit advies wordt op 8 maart als bijlage aan de Tweede Kamer (TK) gezonden.

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. **Maart**
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Maart

08

Tijdens de persconferentie op 8 maart leggen demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge uit waarom “verdere verruiming van de lockdown nog niet verantwoord is” en dat het niet verstandig is nu nieuwe versoepelingen aan te kondigen.

Zij kondigen wel aan dat:

- Vanaf dinsdag 16 maart kinderen tot en met 12 jaar weer naar zwembaden mogen.
- Iedereen, weer buiten mag sporten in groepen van maximaal 4 personen en met toepassing van alle corona maatregelen, georganiseerd op een sportaccommodatie
- Vanaf 16 maart winkelen op afspraak uitgebreid wordt, winkels mogen soms iets meer klanten ontvangen.
- Vanaf nu mogen gevaccineerde verpleeghuisbewoners 2 bezoekers per dag ontvangen.

De bedoeling is, als het aantal besmettingen dat toelaat, om op 31 maart de terrassen te openen.

In de maatregelenbrief van 8 maart laat de minister van VWS aan de TK weten dat “we ons bevinden aan het begin van de derde golf in deze coronacrisis”. Hij gaat in de brief in op de 102^e en 103^e OMT-adviezen. De besmettingscijfers lopen in bijna alle leeftijdsgroepen op en schetsen een zorgelijk beeld. De druk op de zorg is onverminderd hoog. Het reproductiegetal (de R) ligt rond de 1 (R= 0,98, ijkdatum 22 februari). Hoewel het percentage positieve testen is gedaald van 9,6% naar 8,5%, blijft het percentage te hoog. Wel daalt het aantal besmettingen en de sterfte onder ouderen en verpleeghuisbewoners en de bewoners van instellingen voor gehandicaptenzorg. De strategie om de kwetsbare groepen en degenen die voor hen zorgen als eerste te vaccineren, lijkt daarmee de eerste vruchten af te werpen. De minister geeft aan in zijn brief dat de strategie van verlagen en vertragen van de derde golf, met een streng maatregelenpakket, de huidige situatie gebracht heeft. Er is een flinke daling van het aantal besmettingen sinds kerst. Echter, de Britse variant, die rond de 65% van het aantal gevallen uitmaakt en besmettelijker is, zorgt ervoor dat een stijgend aantal besmettingen kan worden verwacht.

Versoepelingen per 16 maart zijn nog niet mogelijk gezien deze epidemiologische situatie, ondanks de wens daartoe in de samenleving en in het bedrijfsleven. Eerst moet er zicht komen op de effecten van het maatregelenpakket dat 3 maart is ingegaan.

Aanvullend op de reeds bestaande brede maatschappelijke toets, heeft het kabinet besloten de planbureaus te vragen om een sociaal-maatschappelijk en economisch beeld en een sociaal-maatschappelijke en economische reflectie op het maatregelenpakket (parallel aan het advies van het OMT inzake de epidemiologische situatie).⁸ Het kabinet heeft de reflecties van de planbureaus meegewogen in de besluitvorming van 8 maart. Daarmee onderstreept het kabinet het belang om naast de epidemiologische inzichten ook de sociaal-maatschappelijk en economische gevolgen in kaart te blijven brengen.^{9 10}

Het kabinet schrijft op 8 maart een brief aan de Tweede Kamer waarin de epidemiologische voorwaarden benoemd zijn waaronder versoepelingen op 23 maart aan de orde kunnen zijn. Deze zijn als volgt:

- De R-waarde is rond de 1 gebleven, waarmee sprake is van een stabiele bezetting van ziekenhuizen en IC's, of
- In het geval dat de bezetting van de ziekenhuizen en IC's is toegenomen door een tijdelijk hogere R-waarde, kan versoepeling plaatsvinden in het geval de R-waarde weer aantoonbaar onder de 1 ligt.¹¹

10

Op 10 maart vindt in de Tweede Kamer het laatste coronadebat voor de Tweede Kamerverkiezingen plaats. Kamerleden van zowel de regering als oppositie dringen aan op verlichting van de maatregelen. Demissionair minister-president Rutte geeft echter aan dat er voorlopig geen ruimte is voor verdere versoepelingen. Meerdere partijen uiten kritiek op het besluit van het kabinet de avondklok in stand te houden, maar leggen zich er uiteindelijk bij neer.^{12 13 14 15}

21

Op zondag 21 maart is er weer een Catshuis overleg, een strategiesessie (ministerieel overleg) in het kader van de bestrijding van het coronavirus.¹⁶ De avondklok vormt nog altijd een belangrijk punt van discussie. In de media wordt diezelfde dag al gemeld dat de coronamaatregelen niet worden versoepeld en de avondklok voorlopig in stand wordt gehouden.¹⁷

22

Op 22 maart brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 19 maart (OMT 105 – 46^e OMT COVID-19). Ten aanzien van de voorwaarden waaronder versoepelingen op 23 maart aan de orde zouden kunnen zijn, zoals deze op 8 maart verwoord zijn in de brief aan de Tweede Kamer, constateert het OMT dat hieraan niet wordt voldaan.

Deze voorwaarden betreffen:

- de R-waarde is rond de 1 gebleven, waarmee sprake is van een stabiele bezetting van ziekenhuizen en IC's, of
- indien de bezetting van de ziekenhuizen en IC's is toegenomen, ligt de R-waarde weer aantoonbaar onder de 1.

Conform hieraan adviseert het OMT geen versoepelingen door te voeren op 23 maart. Dit geldt voor de versoepelingen op het gebied van hoger onderwijs, detailhandel, terrassen en Buitenschoolse Opvang (BSO). Het OMT adviseert om de avondklok te verlengen en ook de bezoekbeperking thuis in stand te houden.^{18 19}

Op 22 maart worden de uitzonderingen op de quarantaineplicht besproken in het DOC-19. De uitzonderingen op de quarantaineplicht zijn grotendeels gebaseerd op de bestaande uitzonderingen op het dringend advies tot quarantaine. Hier is een aantal categorieën aan toegevoegd die noodzakelijk worden geacht in het licht van de quarantaineplicht (bijvoorbeeld kortdurende zakelijke opdrachten en mantelzorg).²⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. **Maart**
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Maart

23

Op 23 maart besluit het kabinet over het maatregelenpakket vanaf 31 maart 2021. Dezelfde dag vindt er een persconferentie plaats waarin demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge uitleg geven over waarom een “verdere verruiming van de lockdown” nog niet verantwoord is. De maatregelen worden verlengd tot en met 20 april. De avondklok gaat vanaf 31 maart een uur later in (van 22.00 uur tot 04.30 uur).²¹

Op 23 maart laat de minister van VWS in de stand van zakenbrief, n.a.v. het 104^e en 105^e OMT-advies, aan de TK weten dat de strategie van het kabinet om verspreiding van de Britse variant te vertragen en het aantal besmettingen te verlagen, de afgelopen tijd gewerkt heeft, maar de derde golf niet heeft kunnen voorkomen. Inmiddels is de Britse variant, die voor veel meer besmettingen en ziekte zorgt, in Nederland de dominante variant geworden. Met een reproductiegetal dat ligt op 1.11, en met een gemiddeld aantal besmettingen van rond de 7.000 positieve testen per dag, is er sprake van een derde golf. De druk op de zorg is met circa 620 COVID-19 patiënten op de IC onverminderd hoog. Het aantal ziekenhuisopnames loopt al weken gestaag op. De maatregelen kunnen op dit moment nog niet worden versoepeld. De verwachting is dat in mei 60-plussers en mensen die een hoger risico lopen in het ziekenhuis of op de IC te belanden, gevaccineerd zijn. Zodra er meer zekerheid is over het verloop van de derde golf en als deze meevalt, zal het kabinet overgaan tot het versoepelen van de maatregelen. Maatregelen en intensief testen zijn noodzakelijk om zoveel mogelijk grip op het virus te houden totdat vaccinaties het verschil gaan maken en ons uit de crisis helpen.

24

Op 24 maart debatteert de Tweede Kamer over het coronavirus. Er wordt onder andere gesproken over het openen van terrassen. De meerderheid van de Tweede Kamer geeft steun aan het beleid van het demissionair kabinet t.a.v. het uitblijven van versoepelingen.^{22 23 24}

29

Op 29 maart brengt het OMT (OMT 106 – 47^e OMT COVID-19) advies uit over versoepeling van maatregelen voor thuiswonende ouderen en voor instellingen voor langdurige zorg.

Voor bewoners van verpleeghuizen en instellingen voor gehandicaptenzorg betreft dit:

- Op de eigen kamer van een volledig gevaccineerde bewoner kan door 1 of enkele vaste bezoekers (bijv. partner of kinderen) afgezien worden van het dragen van een mondneusmasker en het afstand houden. Bezoekers dienen dan bij voorkeur zelf ook volledig gevaccineerd te zijn of zich te laten testen voorafgaand aan het bezoek.
- De omvang van de vaste cohorten van bewoners kan enigszins verruimd worden. Om het aantal contacten te beperken, wordt er binnen instellingen voor langdurige zorg gewerkt met cohortering van de bewoners, waarbij alle groepsactiviteiten binnen dezelfde vaste cohorten worden georganiseerd. Het valt te overwegen om de omvang van deze cohorten enigszins te verruimen. Daarbij moet rekening gehouden worden met de vaccinatiestatus van de bewoners, de kwetsbaarheid van de (ongevaccineerde) bewoners, de gevolgen voor de bewoners van het cohort in geval van een besmetting of uitbraak (quarantaine en testen). Gezien de hoge infectiedruk en de lage vaccinatiegraad in de maatschappij wordt nog steeds geadviseerd om geen cliënten of bezoekers van buiten de instelling toe te laten tot groepsactiviteiten.
- Na vaccinatie van de bewoners is er geen bezwaar tegen inzet van vrijwilligers. Vrijwilligers dienen binnen de instelling een chirurgisch mondneusmasker minimaal type II te dragen, net zoals de zorgmedewerkers. Als de vrijwilliger zelf tot een risicogroep behoort, is het te adviseren om nog geen vrijwilligerswerk binnen de instelling te verrichten zolang deze niet gevaccineerd is.
- Na vaccinatie van de bewoners kunnen contactberoepen zoals kappers en (niet-medisch) pedicures weer worden toegelaten in de instelling conform de voor hun beroepsgroep geldende richtlijnen. Wel dienen zij binnen de instelling een chirurgisch mondneusmasker minimaal type II te dragen om de kans op introductie van het coronavirus binnen de instelling te verkleinen.
- Voor zelfstandig wonende ouderen geldt dat zij na volledige vaccinatie zich niet meer aan aparte adviezen hoeven te houden om besmetting met het coronavirus te voorkomen. Echter zijn nog niet alle ouderen gevaccineerd, voor ongevaccineerde ouderen zijn adviezen opgesteld.
- Zelfstandig wonende ouderen die een indicatie hebben voor dagbesteding of dagopvang moeten hier ongeacht hun vaccinatiestatus gebruik van kunnen maken, dat geldt ook voor het vervoer naar de dagbesteding. Uitgangspunt is dan ook dat deze ouderen zich blijven houden aan de basismaatregelen, zoals handhygiëne en afstand houden, en dat de zorgmedewerkers de voor hen geldende richtlijnen opvolgen om ongevaccineerde deelnemers te beschermen. Zelfstandig wonende ouderen en ouderen die binnen een instelling wonen, krijgen voorts nog zo veel mogelijk gescheiden dagbesteding om het risico op introductie van coronavirus in instellingen te verkleinen.²⁵

31

Op 31 maart vindt er een BWO plaats over de routekaart en toegangstesten. Demissionair minister De Jonge, demissionair minister Van Engelshoven (OCW), demissionair minister Van 't Wout (EZK) en demissionair minister Grapperhaus (JenV) overleggen over de routekaart richting het heropenen van verschillende sectoren en de wijze van het verwerken van toegangstesten in de routekaart.²⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

- 1. Maart
- 2. April**
- 3. Mei
- 4. Juni
- 5. Juli
- 6. Augustus
- 7. September
- 8. Oktober
- 9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

2. April

01

Op 1 april is er in de Ambtelijke Commissie COVID-19 (ACC-19) een bespreking van het openingsplan. De geplande stappen van het openingsplan hangen samen met de risiconiveaus uit de routekaart. Er wordt een toelichting gegeven op het voorstel. De data voor mogelijke momenten van versoepelingen zijn gebaseerd op de huidige modelleringen van het RIVM. Dit zijn conceptdata en kunnen mogelijk nog veranderen. Ook de snelheid waarmee gevaccineerd wordt is een onzekerheid. Het stuk wordt voor een eerste bespreking doorgeleid naar de Ministeriële Commissie Covid-19 (MCC-19) van 6 april. ^{27 28}

07

Op 7 april staat het openingsplan centraal in het DOC-19. Er zijn nog enkele dilemma's, waaronder:

1. het wel of niet loslaten van de anderhalve meter in het onderwijs;
2. doorstroomlocaties buiten openen in stap 1 of stap 2;
3. het al dan niet aanpassen van de aantallen bij groepsvorming; en
4. binnensport in stap 2 of stap 3. VWS geeft aan dat in de werkgroep consensus was
5. dat prioriteit gegeven dient te worden aan het onderwijs. ²⁹

Op 7 april stuurt demissionair minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer de kabinetsreactie op het 106^e OMT advies (d.d. 29 maart). Ten aanzien van toekomstige versoepelingen geeft de minister aan dat de huidige omgevingsprevalentie daarvoor slechts beperkt ruimte laat. ³⁰

Op 7 april geeft de Raad van State (RvS) advies over het wetsvoorstel quarantaineplicht. De Afdeling advisering concludeert dat met name de handhaafbaarheid van de thuisquarantaine lastig is. Daarmee is de effectiviteit van de quarantaineplicht onvoldoende duidelijk en is de inbreuk op de grondrechten vooralsnog niet gerechtvaardigd. ^{31 32 33}

Op 7 april maakt de Rijksoverheid bekend dat het hoge aantal gevaccineerde bewoners van verpleeghuizen en instellingen voor gehandicaptenzorg voorzichtige versoepelingen mogelijk maakt. Als op een locatie genoeg mensen twee keer zijn gevaccineerd is een ruimere bezoeksregeling mogelijk, kan de groepsgrootte voor activiteiten omhoog en kunnen meer vrijwilligers, kappers en andere contactberoepen weer aan de slag. Hiermee volgt het demissionair kabinet het 106^e advies op van het OMT. ³⁴

08

Op 8 april is er een Bewindspersonenoverleg (BWO) met demissionair minister De Jonge, demissionair minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid), demissionair minister Van Nieuwenhuizen (Infrastructuur en Waterstaat), demissionair minister Schouten (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en demissionair minister Koolmees (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) over de tijdelijke wet maatregelen COVID-19. ³⁵

Op 8 april is er een BWO over corona-toegangstesten. Demissionair minister De Jonge, demissionair minister Van Ark, demissionair minister Van Engelshoven (OCW), demissionair minister Van 't Wout (EZK), staatssecretaris Keijzer (EZK) en demissionair minister Grapperhaus (JenV) spreken elkaar over het gebruik van corona-toegangstesten in verschillende sectoren en het openingsplan. ³⁶ De besprekingspunten omvatten onder andere de mogelijkheden van de inzet van toegangstesten met betrekking tot versoepelen/versnellen en de opname van toegangstesten in het openingsplan. Er zijn nog wel een aantal vragen zoals voor welke sectoren dit zou gelden, hoe de testen verdeeld worden en welke ruimte dit zou bieden voor versoepelingen? ^{37 38 39}

09

Op 9 april is er een BWO quarantaineplicht. Er wordt gesproken over de voortgang van het wetgevingstraject. Op de agenda staat onder andere het advies van de Expertgroep handhaving quarantaineplicht ('commissie Noordanus') en het advies van de Raad van State (d.d. 7 april).

Het advies van RvS advies bevat fundamentele kritiekpunten:

1. noodzaak, proportionaliteit en effectiviteit van de quarantaineplicht staan onvoldoende vast in het licht van de inbreuk op de grondrechten, want: a) onvoldoende gemotiveerd of het op grond van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) toelaatbaar is om personen van wie niet zeker is dat zij besmet zijn hun vrijheid te ontnemen; b) twijfel of sprake is van een effectief systeem van handhaving en daarmee voldoende stok achter de deur om de nalevingbereidheid van de quarantaineplicht te vergroten. Als dat niet het geval is, is geen sprake van een effectief middel en is de inbreuk niet gerechtvaardigd;
2. Betwijfeld wordt of sprake is van een effectief systeem van handhaving van de test- en quarantaineverplichting voor reizigers met eigen vervoer. Als dat niet alsnog dragend kan worden gemotiveerd, dient hiervan te worden afgezien.

Besloten wordt het wetsvoorstel te bespreken tijdens de ministerraad op 16 april ([Zie 16 april 2021](#)), conform planning.

11

Op 11 april vindt een informele bijeenkomst (ministerieel overleg) op het Catshuis plaats, een strategiesessie over de bestrijding van het coronavirus. Een belangrijk onderwerp in het overleg is de continuering dan wel mogelijke versoepeling van de maatregelen uit de eerste stap van het openingsplan. ^{40 41}

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
- 2. April**
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

April

12

Op 12 april brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 9 april (OMT 108 – 49^e OMT COVID-19). In dit advies gaat het OMT onder andere in op de epidemiologische situatie, het reproductiegetal, het effect van maatregelen en prognoses ziekenhuizen en IC, diverse virusvarianten, Fieldlabs, reizen, en zelftesten.⁴²

Op 12 april wordt er in het Veiligheidsberaad teleurstelling geuit door de burgemeesters over het niet openen van de terrassen. Het handhaven op de naleving van de maatregelen wordt steeds moeilijker. De spanning tussen de burgemeesters en het demissionair kabinet was niet eerder zo groot. Verder spreken de voorzitters uit dat er weinig met hun voorstellen met betrekking tot de routekaart en openingsplan is gedaan. VWS gaat met hen hierover in gesprek wat kan leiden tot eventuele aanpassingen.⁴³

13

Op 13 april geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie. Hoewel het demissionair kabinet hoopte dat de eerste stap in het openingsplan op 21 april gezet kon worden, geeft de minister-president aan dat deze datum echt te vroeg komt, en dat er nu naar 28 april wordt gekeken als mogelijke datum voor de eerste stap. Hierover zal op 20 april worden beslist.

Voor nu wordt slechts één kleine aanpassing gedaan; de buitenschoolse opvang kan vanaf 19 april weer open.

De demissionair minister benadrukt dat de eerste stap alleen kan worden gezet als de situatie in de ziekenhuizen het toestaat, en dat de datum waarop maatregelen kunnen worden losgelaten geen zekerheid is en dus ook geen belofte.⁴⁴

In het openingsplan wordt het voor de samenleving, ondanks alle onzekerheden in deze fase van de crisis, inzichtelijk wanneer versoepeling van de maatregelen mogelijk zou kunnen zijn en hoe die versoepelingen er dan uit zullen zien. Om duidelijkheid te schetsen over wanneer welke verlichting mogelijk is, heeft het demissionair kabinet een openingsplan opgesteld met een aantal voorlopige momenten voor versoepelingen die afhankelijk zijn van het epidemiologisch beeld en andere ontwikkelingen, zoals de levering van vaccinaties. Naast het openingsplan, biedt toegangstesten perspectief om bepaalde activiteiten te ondernemen. Op dit moment wordt onderzocht hoe toegangstesten vanaf begin mei op grotere schaal verantwoord kan worden ingezet, gericht op veilige toegang tot het sociale leven waaraan iedereen zoveel behoefte heeft.⁴⁵

14

Op 14 april is er een BWO waarin het wetsvoorstel quarantaineplicht wordt besproken. Het aangepaste wetsvoorstel (onder andere n.a.v. de opmerkingen van de RvS) en de regeling gaan richting de MR van 16 april.^{46 47}

15

Op 15 april debatteert de Tweede Kamer over de ontwikkelingen rond het coronavirus. De Kamerleden spreken over het openingsplan dat tijdens de persconferentie op 13 april door het demissionair kabinet is gepresenteerd.⁴⁸

16

Op 16 april staan de maatregelen richting besluitvorming op de agenda van het DOC-19. Het pakket uit stap 1 ligt weer voor.^{49 50}

Op 16 april worden het wetsvoorstel quarantaineplicht en het wetsvoorstel testbewijzen aangenomen door de MR. Demissionair minister De Jonge zal de wetsvoorstellen aan de Tweede Kamer doen sturen.⁵¹

Op 16 april stuurt het demissionair kabinet het wetsvoorstel waarin de quarantaineplicht voor reizigers uit zeer hoog risicogebieden wordt geregeld en het wetsvoorstel voor het wijzigen van de Wet publieke gezondheid (Wpg) om testbewijzen voor toegang in te kunnen zetten naar de Tweede Kamer. De Tweede Kamer bepaalt nu wanneer zij de wetsvoorstellen zal behandelen.⁵²

18

Op 18 april vindt er een informele bijeenkomst (ministerieel overleg) op het Catshuis plaats, een strategiesessie over de bestrijding van het coronavirus. De piek in de ziekenhuizen is ongeveer bereikt. Volgens het OMT zou even wachten met versoepelen goede vooruitzichten opleveren. Het OMT verwacht dat versoepelingen rond 1 mei mogelijk kunnen zijn. Het nieuwe maatregelenpakket zou echter ingaan op 28 april. De denklijn is nu dat een groot deel van stap 1 van het maatregelenpakket doorgaat, met een extra restrictie op de terrassen. Dat is het voorstel dat morgen zal worden voorgelegd in de MCC-19.^{53 54 55}

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
- 2. April**
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

April

19

Op 19 april brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 16 april (OMT 109 – 50e OMT COVID-19). Ten aanzien van het epidemiologisch beeld constateert het OMT op basis van het aantal meldingen dat de epidemie zich op een plateau of nabij de piek bevindt. Alle indicatoren wijzen nog steeds op een situatie passend bij het risiconiveau ‘zeer ernstig’. Het OMT adviseert met klem om de Stap 1-versoepelingen pas uit te voeren nadat vast is komen te staan dat de piek inderdaad achter ons ligt, en niet op het plateau al door te voeren.⁵⁶

20

Op 20 april (**Zie 13 april 2021**) geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie. De minister-president informeert over het besluit dat het demissionair kabinet het aandurft om per 28 april de eerste voorzichtige stap te zetten, en voor het hoger onderwijs per 26 april.

De wijzigingen komen neer op de volgende punten:

1. De avondklok loopt af op woensdag 28 april om half 5 in de ochtend;
2. Het zeer dringende advies voor thuisbezoek gaat van maximaal 1 naar maximaal 2 personen per dag en maximaal 1 keer per dag ergens op bezoek gaan;
3. De buitenterrassen mogen onder voorwaarden weer open van 12:00 tot 18:00 uur;
4. In de niet-essentiële winkels is een afspraak vooraf niet meer nodig en sluiting om 20.00. De warenmarkten mogen vanaf woensdag 28 april ook weer volledig open, uiteraard op anderhalve meter afstand. Er gelden wel voorwaarden, zoals een maximaal aantal bezoekers in een winkel.
5. Iedere student in het hoger onderwijs kan vanaf 26 april weer 1 dag per week naar college of naar een andere vorm van live onderwijs;
6. Het maximale aantal aanwezigen op een begrafenis gaat van 50 naar 100, en theorie-examens voor alle rijopleidingen worden weer mogelijk.⁵⁷

Op 20 april stuurt demissionair minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over het maatregelenpakket COVID-19 dat gaat gelden vanaf 28 april. De afgelopen dagen is er sprake van een stabilisering van het aantal ziekenhuisopnamen. Het demissionair kabinet verwacht op basis van prognoses van het RIVM dat de daling over een week zal worden ingezet. Gelet op deze prognose en dankzij de oplopende vaccinatiegraad, de snelheid waarmee de komende weken nog wordt gevaccineerd en de opgebouwde immuniteit door besmettingen, acht het demissionair kabinet het verantwoord om eind april tot uitvoering van stap 1 uit het openingsplan over te gaan.⁵⁸

Het OMT heeft de effecten doorgerekend van de versoepelingen van stap 1 met drie verschillende ingangsdagen. Op basis hiervan geeft het OMT aan dat het tijdstip van de invoering van deze versoepelingen de hoogte en het tijdstip van de piek niet langer lijkt te beïnvloeden, maar hoe later deze versoepelingen worden doorgevoerd, hoe sneller en steiler de daling zal zijn. Het OMT adviseert daarom pas tot de eerste stap van versoepelingen over te gaan nadat is vast komen te staan dat de piek voorbij is. Het demissionair kabinet hecht groot belang aan het advies van het OMT en onderkent de waarde die het OMT toekent aan zekerheid vanuit epidemiologisch perspectief. Tegelijkertijd kent het demissionair kabinet op dit ogenblik een groot gewicht toe aan het maatschappelijke en economische belang dat is gediend bij de eerste stap van openstelling onder voorwaarden op 28 april 2021. Daarbij speelt een rol dat in de prognose van het OMT de hoogte van de piek van de derde golf niet meer lijkt te worden beïnvloed door het exacte moment waarop de eerste stap van het openingsplan wordt gezet. Bovendien acht het demissionair kabinet door vaccinaties en de opgebouwde groepsimmuniteit het risico dat een daling in het aantal ziekenhuisopnames wordt gevolgd door een sterke opleving kleiner.⁵⁹

De versoepelingen binnen stap 1 en 2 van het openingsplan richten zich op het loslaten van (verzwarende) maatregelen binnen risiconiveau 4 van de routekaart die grote maatschappelijke impact hebben. Met de specifieke voorwaarden die aan de versoepelingen worden gesteld, wordt dit proces zo gecontroleerd mogelijk gedaan. De minister realiseert zich dat bij andere sectoren en branches de behoefte aan versoepelingen onverminderd groot blijft. De weg naar de opening van de samenleving moet echter stapsgewijs gebeuren, waarbij moet worden gewogen en gekozen. Besluitvorming over stap 2 is, mits de cijfers dit toelaten, voorzien voor maandag 3 mei 2021.⁶⁰

Op 20 april houdt de Eerste Kamer 's avonds op verzoek van de fracties van PVV en de PvdD een interpellatiedebat met demissionair minister De Jonge en demissionair minister Grapperhaus (JenV) over het vooraf vastleggen van concrete toetsbare indicatoren bij maatregelen in de aanpak van COVID-19. De Eerste Kamer had hierover op 27 oktober 2020 een motie aangenomen van Kamerlid Van Hattem (PVV) bij de behandeling van de coronaspoedwet. Demissionair minister De Jonge geeft aan dat er volgens hem uitvoering is gegeven aan de motie-van Hattem, maar dat het beter had kunnen worden toegelicht.^{61 62}

21

Op 21 april geeft het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) aan dat het houden van fysieke afstand en het dragen van gezichtsmaskers kan worden versoepeld wanneer volledig gevaccineerde personen andere volledig gevaccineerde personen ontmoeten (zeer laag/laag risico). Het is nog onduidelijk wat dit voor Nederland betekent. VWS laat weten dit samen met het OMT te zullen onderzoeken.^{63 64 65}

Op 21 april wordt het OMT in het kader van de toenemende vaccinatiegraad door VWS gevraagd of het ECDC advies dat deze week is gepubliceerd over maatregelen bij volledig gevaccineerde personen gevolgen heeft voor de maatregelen c. q. adviezen in instellingen voor langdurige zorg, voor thuiswonende ouderen, voor BCO en voor reizen.^{66 67 68}

22

Op 22 april debatteert de Tweede Kamer over de ontwikkelingen rond het coronavirus. De Kamerleden spreken onder meer over de aangekondigde versoepelingen die tijdens de persconferentie op 20 april door het demissionair kabinet zijn gepresenteerd. Met ingang van woensdag 28 april mogen bijvoorbeeld de terrassen onder voorwaarden weer open, kunnen studenten één keer per week fysiek les krijgen en wordt de avondklok afgeschaft.⁶⁹

Er zijn veel vragen over de testsamenleving, de Fieldlabs en vaccins. Ook worden er vragen gesteld over de timing van versoepelingen, de openingstijden van de terrassen en de strategie van het demissionair kabinet. De motie van BBB over het toesturen van alle onderzoeksvragen en onderzoeksplannen van Fieldlab activiteiten wordt aangenomen.⁷⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
- 2. April**
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

April

26

Op 26 april brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 23 april (OMT 110 – 51e OMT COVID-19). Het OMT beoordeelt de situatie als erg kwetsbaar op korte termijn. Het OMT wil benadrukken dat verder versoepelen van de maatregelen, dat is verder gaan dan Stap 1 in het heropenen van de samenleving, pas plaats kan vinden als er daadwerkelijk een afname gerealiseerd is van tenminste 10%. Verder adviseert het OMT om steeds de mogelijkheid van een noodstop op de versoepelingen aan te houden, indien de situatie m.b.t. opnames op de IC ten nadele keert en er een forse toename plaatsvindt.⁷¹

28

Op 28 april gaat de stap 1 van het openingsplan in. Het demissionair kabinet heeft dit in de persconferentie van 20 april aangekondigd.⁷²

29

Op 29 april wordt in de ACC-19 een voorstel gepresenteerd voor toegangstesten in het openingsplan en de routekaart. De wettelijke basis voor voorliggend voorstel betreft de Tijdelijke wet testbewijzen COVID-19. Deze is momenteel in behandeling bij de Tweede Kamer. De Eerste Kamer spreekt naar verwachting niet eerder dan 18 mei 2021 over het voorstel. Dientengevolge zal deze wet niet eerder dan 26 of 27 mei in werking treden. Er wordt aangegeven dat er diverse bezwaren leven bij het Veiligheidsberaad over voorliggend voorstel. De ACC-19 adviseert voorliggend voorstel op 3 mei 2021 te bespreken in het Veiligheidsberaad.⁷³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

3. Mei

01

Op 1 mei wordt duidelijk dat de strategiesessie op het Catshuis in het kader van de bestrijding van het coronavirus die op 2 mei zou plaatsvinden niet door gaat. Er zou gesproken worden over mogelijke versoepelingen. In een verklaring geeft het demissionair kabinet aan dat *“de daling nog niet voldoende zichtbaar is om de volgende stap van het openingsplan verantwoord te kunnen zetten”*.⁷⁴

03

Op 3 mei brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 30 april (OMT 111 – 52e OMT COVID-19). Het OMT stelt dat de epidemie een nieuwe fase is ingegaan, waarbij het aantal nieuwe gevallen niet verder lijkt toe te nemen door een combinatie van vasthouden van de bestaande beheersmaatregelen en een toenemende immuniteit (na doorgemaakte infectie of vaccinatie). Met betrekking tot het maatregelenpakket geeft het OMT aan dat de effecten van de versoepelingen van stap 1 die deze week zijn ingegaan uiteraard nog niet zichtbaar zijn in de besmettingscijfers. Het OMT benadrukt dat de situatie nog erg kwetsbaar is door het hoge aantal besmettelijke personen, een reproductiegetal van net boven de 1.00, en de al langdurige, hoge druk op de ziekenhuizen. Het OMT adviseert het verder versoepelen van de maatregelen conform stap 2 (*Zie 20 april 2021*), inclusief het langer openstellen van de terrassen, pas in te doen gaan als er een afname gerealiseerd is van tenminste 20% over het lopende 7-daagsgemiddelde van het aantal nieuwe ziekenhuis- en IC-opnames.⁷⁵

Op 3 mei stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer waarmee hij toezeggingen nakomt die hij heeft gedaan in het wetgevingsoverleg over invoering van een quarantaineplicht voor reizigers naar Nederland uit gebieden met een zeer hoog risico op besmettingen met het coronavirus.⁷⁶

In de Kamerbrief geeft de minister tevens aan dat besluitvorming over het maatregelenpakket van stap 2 wordt uitgesteld tot 11 mei. Het demissionair kabinet heeft eerder gezegd dat het nemen van volgende stappen van het openingsplan steeds opnieuw moet worden afgewogen. Volgens het 111e OMT-advies is het de verwachting dat de piek in de ziekenhuisopnames inmiddels is bereikt en de kans op een verdere stijging is afgenomen. Echter, er is nog steeds een groot aantal COVID-patiënten en de belasting van de zorg is onverminderd hoog. Ook is het aantal besmettelijke mensen nog hoog (173.644) en ligt de R op 1,03. Het OMT adviseert om stap 2 van het openingsplan pas te zetten als er een afname van 20% is gerealiseerd over het lopende 7-daagsgemiddelde van het aantal nieuwe IC- en ziekenhuisopnames. Een dergelijke daling is volgens het OMT momenteel nog niet zichtbaar. Het demissionair kabinet concludeert dat zowel de belasting van de zorg te hoog als het huidige epidemiologisch beeld te onzeker is en daarom verdere versoepeling van de geldende maatregelen op dit moment niet verantwoord is.⁷⁷

Naast de aanbieding van het 111e OMT-advies wordt ook de Regeling om de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 te wijzigen, vanwege het maatregelenpakket, meegestuurd.⁷⁸

Op 3 mei geeft demissionair minister De Jonge een presentatie over toegangstesten aan het Veiligheidsberaad. Hierop komen twee lijnen van kritiek. De eerste lijn gaat over de kosten en de toegevoegde waarde van de toegangstesten. In antwoord hierop geeft minister De Jonge aan dat hij hoort wat er gezegd wordt, maar opdracht heeft van de Tweede Kamer; wel gaat hij de toegevoegde waarde beter uitleggen. Een tweede lijn van kritiek gaat over de uitvoerbaarheid. Hierop geeft de minister aan dat vanuit VWS met de burgemeesters contact wordt opgenomen.⁷⁹

07

Op 7 mei is er een BWO over toegangstesten en openingsplan coronavirus. Demissionair minister De Jonge en demissionair minister Van Ark nemen samen met demissionair minister Van Engelshoven (OCW), demissionair minister Van 't Wout (EZK) en demissionair staatssecretaris Keijzer (EZK) deel aan een vervolgoverleg over het openingsplan en het werken met (corona)toegangstesten in verschillende sectoren.⁸⁰

09

Op 9 mei vindt bijeenkomst op het Catshuis plaats. Dit betreft een strategiesessie (ministerieel overleg) in het kader van de bestrijding van het coronavirus. Er wordt gesproken over stap 2 van het openingsplan. Er wordt voorbereid richting de ACC-19/MCC-19 om stap 2 te zetten met de mogelijkheid op de stopknop te drukken als dat nodig is. Volgende week maandag valt een definitief besluit in een extra MCC-19. Het eerste uitwerkpunt is het loslaten van de anderhalve meter in het voortgezet onderwijs in stap 3. Dit wordt aan het OMT gevraagd. Het tweede uitwerkpunt is de inzet van toegangstesten in stap 4 en 5.^{81 82}

10

Op 10 mei brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 7 mei (OMT 112 - 53e OMT COVID-19). Het OMT stelt dat de epidemie zich voortzet in de nieuwe fase. Het tempo van de afname van nieuwe gevallen wordt echter negatief beïnvloed door veranderingen in de mate van opvolging van de bestaande maatregelen. Het OMT benadrukt dat de eventuele effecten van verminderende naleving van de basisregels, in het bijzonder tijdens grootschalige samenkomsten zoals tijdens koningsdag (en -nacht), en in de drukke winkelstraten, niet zijn meegenomen in de prognoses. In reactie op de adviesvraag over het zetten van stap 2 van het openingsplan geeft het OMT enkele overwegingen om terughoudend te zijn met het tempo van versoepelingen. Verder adviseert het OMT om te wachten met tweede fase praktijktesten van de type III (buiten, geplacéerd)-Fieldlab-evenementen tot in ieder geval stap 2 van het openingsplan is doorgevoerd⁸³. Tot slot adviseert het OMT om vast te houden aan de eerder geadviseerde geldigheidsduur (maximaal 24 uur) van een negatief testbewijs in het kader van toegangstesten.

Op 10 mei wordt er in de ACC-19 Actua gesproken over het maatregelenpakket en de criteria waaronder de noodknop eventueel wordt ingedrukt. [Ambtelijk VWS] geeft een toelichting op de definitie van de noodknop waar het ministerie van VWS, het RIVM en de NCTV momenteel aan werken. Van belang is dat er een duidelijke daling waarneembaar is ten opzicht van de piek op 20 en 21 april 2021. Het OMT advies spreekt over een daling van twintig procent van de ziekenhuis- en IC-opnames. Tegelijkertijd bestaat de wens om de bestuurlijke afweging te kunnen maken om ook bij een daling van negentien procent te kunnen versoepelen. [Ambtelijk VWS] geeft aan dat in overleg met het RIVM wordt bezien op welke wijze het door het OMT genoemde percentage het beste gewogen kan worden. De voorzitter concludeert dat de ACC-19 adviseert om te besluiten tot voorgestelde versoepelingen omdat op basis van de huidige epidemiologische verwachting de beoogde daling van de ziekenhuis- en IC-opnames komende week wordt bereikt. De ACC-19 merkt daarbij op dat het demissionair kabinet altijd de mogelijkheid heeft om terug te komen op eerdere besluitvorming. Bij de formulering van een eventuele noodknop dient rekening te worden gehouden met de juridische gevolgen.⁸⁴

Op 10 mei blijkt uit het Veiligheidsberaad dat de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's zoveel mogelijk willen aansluiten op het openingsplan, maar de voorkeur hebben om doorstroomlocaties alleen buiten te openen. Daarnaast willen ze niet dat de anderhalve meter wordt losgelaten in combinatie met toegangstesten bij stap 4.⁸⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
- 3. Mei**
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Mei

11

Op 11 mei geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie. Hierin leggen ze uit hoe stap 2 van het openingsplan voor de samenleving eruit ziet. De minister-president geeft aan dat het OMT adviseert om stap 2 pas te zetten als de daling van de instroom in de ziekenhuizen echt overtuigend zichtbaar is. Het OMT noemt het cijfer van min 20% ten opzichte van de piek in de derde golf. De verwachting is dat dit cijfer ergens in de loop van deze week zal worden bereikt, en dat dit betekent dat het demissionair kabinet het aandurft om met ingang van 19 mei stap 2 te zetten, mits de verwachting ook echt uitkomt.

Met betrekking tot stap 2 gaat de minister-president vijf punten langs:

1. opening van deuren voor de laatste categorie contactberoepen;
2. verdere versoepeling van de terrassen;
3. meer mogelijkheden voor sporten;
4. opening van culturele instellingen; en
5. opening van recreatie buiten, zoals attractieparken en dierentuinen.

Daarnaast gaat de minister-president in op de oproep vanuit verschillende hoeken tot het loslaten van de anderhalve meter in het voortgezet onderwijs. Het demissionair kabinet zal het OMT hierover opnieuw om advies vragen en zal hier uiterlijk 25 mei een besluit over nemen.⁸⁶

Op 11 mei stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over de stand van zaken COVID-19. De minister geeft allereerst aan dat het demissionair kabinet heeft besloten om stap 2 uit het openingsplan per 19 mei te zetten, mits de daling van het aantal nieuwe ziekenhuis- en IC-opnames verder doorzet.⁸⁷

Op 11 mei stemt de Tweede Kamer in met het wetsvoorstel quarantaineplicht voor reizigers.^{88 89}

12

Op 12 mei vindt er een debat in de Tweede Kamer plaats over de ontwikkelingen rondom het coronavirus. De Kamerleden spreken onder meer over de mogelijke versoepelingen die aangekondigd zijn tijdens de persconferentie van het kabinet op 11 mei.^{90 91}

14

Op 14 mei is er een BWO over toegangstesten. Demissionair minister De Jonge, demissionair minister Van Engelshoven (OCW), demissionair minister Grapperhaus (JenV), demissionair minister Van 't Wout (EZK) en demissionair staatssecretaris Keizer (EZK) voeren een vervolgoverleg over de inzet van toegangstesten in verschillende sectoren.⁹²

16

Op 16 mei brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 14 mei (OMT 113 - 54e OMT COVID-19). Hierin meldt het OMT dat de prognoses nu voor het eerst laten zien dat de daling voortzet en dat een hernieuwde piek op korte termijn onwaarschijnlijk is. Het OMT waarschuwt dat het tempo van de afname nog negatief beïnvloed kan worden door veranderingen in gedrag. Strikte opvolging van de basisregels dient dan ook benadrukt te worden. Het OMT onderstreept dat bij de uitvoering van het openingsplan in Nederland nog steeds een hoog aantal besmettingen en besmettelijke personen in de populatieaanwezig is, evenals een hoge en zelfs nog oplopende infectiedruk bij jongeren van 18-25 jaar, wat tot een hoge incidentie in deze leeftijdsgroep leidt.⁹³

17

Op 17 mei wordt er in de ACC-19 voorgesteld om de pauzeknop niet in te drukken omdat de beoogde daling van vijftien tot twintig procent ruimschoots is gehaald. De voorzitter concludeert dat de ACC-19 adviseert om de epidemiologische pauzeknop niet in te drukken.⁹⁴

Op 17 mei maakt het demissionair kabinet bekend dat het heeft besloten om niet op de pauzeknop te drukken. Het aantal nieuwe IC- en ziekenhuisopnames van mensen met corona is verder gedaald. Dat betekent dat de tweede stap in het openingsplan definitief op 19 mei wordt gezet.⁹⁵

Op 17 mei stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over het openingsplan en toegangstesten. In de brief informeert de minister over de ingangsdatum van stap 2 van het openingsplan, alsmede over het 113e OMT-advies en actualisaties in het openingsplan mede in verband met het toegangstesten. De minister meldt dat stap 2 van het openingsplan 19 mei zal ingaan. Ook geeft hij aan dat er in het geactualiseerde openingsplan, dat is toegevoegd in de bijlage van de brief, een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd, waaronder aanpassing van de data van de latere stappen op een driewekelijks ritme en verruiming van de openingstijden van terrassen. Daarnaast wordt gemeld dat het toegangstesten – op grond van de nog te verkrijgen wettelijke basis – pas breed zal worden ingezet vanaf stap 3 in het openingsplan.⁹⁶

20

Op 20 mei staat een wijziging van de ministeriele regeling quarantaineplicht op de agenda van de ACC-19; er zijn onder andere kleine wijzigingen gedaan op de uitzonderingen op de quarantaineplicht.⁹⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. **Mei**
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Mei 19

Op 19 mei (*Zie 17 mei 2021*) wordt stap 2 in het openingsplan gezet. Een aantal maatregelen worden, onder voorwaarden, aangepast of versoepeld:

- Binnensportlocaties, zoals sportscholen en zwembaden, gaan weer open onder voorwaarden; een maximum van 30 personen per ruimte en iedereen houdt 1,5 meter afstand. Er wordt individueel of met maximaal 2 personen en een trainer op 1,5 meter afstand gesport. Grotere groepslessen zijn niet toegestaan, tenzij het gaat om kinderen en jongeren tot en met 17 jaar. Wedstrijden en publiek zijn ook niet toegestaan. Kleedkamers zijn gesloten, behalve in zwembaden. Reserveren en een gezondheidscheck zijn verplicht. Binnen moet iemand een mondkapje dragen, maar deze mag af tijdens het sporten.
- Buiten sporten in groepsverband kan weer open onder voorwaarden. Dit mag met maximaal 30 personen en iedereen houdt 1,5 meter afstand. Wedstrijden en publiek zijn niet toegestaan. Jongeren tot en met 26 jaar mogen buiten gezamenlijk sporten zonder 1,5 meter afstand te houden.
- Attractieparken, natuurparken, dierentuinen en kinderboerderijen gaan open onder voorwaarden. Net als spellocaties buiten zoals minigolf, klimbossen en buitenspeeltuinen. Hier geldt: 1 persoon per 10 vierkante meter en bezoekers houden 1,5 meter afstand. Reserveren en een gezondheidscheck zijn verplicht. Een reservering is voor maximaal 2 personen, met uitzondering van kinderen en personen van eenzelfde huishouden. De binnenruimtes op deze terreinen, zoals een attractie binnen of een dierenverblijf binnen, blijven gesloten. Toiletten zijn wel open, net als looproutes door een binnenruimte, die nodig zijn om een deel van het buitenterrein te bereiken.
- Locaties voor kunst- en cultuurbeoefening binnen gaan open. Dit betekent bijvoorbeeld dat iemand weer muzikles, dansles en toneellessen kan volgen. Dit kan, net als bij sport, met maximaal twee personen plus een docent. Grotere groepslessen zijn niet toegestaan, behalve als het gaat om kinderen en jongeren tot en met 17 jaar. Er mogen maximaal 30 personen in een ruimte. Mensen houden 1,5 meter afstand, behalve als dit niet kan voor het uitvoeren van de activiteit. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij dansen. Publiek is niet toegestaan. Reservering en een gezondheidscheck zijn verplicht. Binnen moet iemand een mondkapje dragen, maar deze mag af als dit nodig is om te kunnen oefenen of repeteren.
- Buitenlocaties voor podiumkunsten en filmvertoningen mogen open. Dit zijn bijvoorbeeld openluchttheaters. Ook hier gelden voorwaarden zoals: maximaal 30 personen en 1,5 meter afstand houden. Reservering is verplicht en kan voor maximaal 2 personen. Tenzij het gaat om kinderen of mensen uit eenzelfde huishouden. Een gezondheidscheck is ook verplicht. Openluchtmusea, beeldentuinen en openluchtmonumenten gaan ook weer open. Hier geldt: 1 persoon per 10 vierkante meter. Verder gelden dezelfde voorwaarden als voor de buitenlocaties podiumkunsten.
- Verhuurlocaties voor recreatieve activiteiten buiten mogen open. Dit betekent dat er bijvoorbeeld weer boten, kano's en fietsen verhuurd worden.
- Buitenterrassen mogen open van 06.00 tot 20.00 uur. Alle voorwaarden blijven gelden. Zoals maximaal 50 personen op een terras en maximaal 2 personen aan een tafel op 1,5 meter afstand. Tenzij dit mensen zijn uit eenzelfde huishouden. Terrassen bij sportlocaties mogen ook weer open. Hiervoor gelden dezelfde regels als op andere buitenterrassen.
- Alle contactberoepen zijn toegestaan. Dat betekent dat ook de laatste categorie, de sekswerkers, de deuren weer mogen openen.

Op 19 mei wordt er in het regulier corona-BWO gesproken over het loslaten van de 1,5 meter in het voortgezet onderwijs. Hierover is 22 mei een extra Catshuisoverleg. Er wordt in het BWO ook gesproken over het naar voren halen van stap 3 van het openingsplan.⁹⁸

20

Op 20 mei vindt er een BWO over de inzet van toegangstesten in verschillende sectoren plaats. Vanuit de MCC-19 zijn er drie onderwerpen doorgeschoven die voorliggen in het BWO: 1) het loslaten van de 1,5 meter, in stap 4/5 van het openingsplan; 2) de ingang van de subsidieregeling voor evenementen; 3) de organisatie van nieuwe pilots in de week van 2-9 juni. Met betrekking tot omgang met de 1,5 meter in stap 4 en 5 van het openingsplan ligt er het verzoek vanuit VNG en Veiligheidsregio's om te heroverwegen de horeca mee te nemen in toegangstesten, omdat dit voor de handhaving ingewikkeld is.^{99 100}

Op 20 mei wordt er in de ACC-19 onder andere gesproken over een wijziging van de ministeriele regeling quarantaineplicht. Ook wordt er in de ACC-19 gesproken over de opbouw en financiering van testen fase 3a¹⁰¹ spoor 2a (Testen voor veilige toegang sociaal leven). Vanuit het ministerie van Financiën wordt voorgesteld om – gegeven de onzekerheden over de vraag naar testcapaciteit en de mogelijke invloed van vaccinatiebewijzen hierop – vooralsnog geen aanvullende teststraten in te richten.¹⁰²

22

Op 22 mei brengt het OMT het eerste deel van het advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 21 mei (OMT 114 - 55e OMT COVID-19). Het OMT constateert dat de epidemiologische ontwikkelingen van de afgelopen week relatief gunstig zijn, met een daling van de incidentie van de SARS-CoV-2-infecties in alle leeftijdsgroepen (inclusief de 18-24-jarigen). De nieuwe varianten worden nauw gevolgd om eventuele gevolgen voor de epidemie op langere termijn in kaart te brengen. Het reproductiegetal is verder gedaald op basis van alle gebruikte indicatoren. Echter, het aantal besmettelijke personen blijft nog steeds op een hoog niveau (> 100.000 personen) in Nederland. Verder geeft het OMT aan dat het van mening is dat verdere opening van het voortgezet onderwijs – waarbij de anderhalve meter-maatregel niet meer toegepast kan worden – alléén kan worden doorgevoerd als alle leerlingen twee keer per week onder begeleiding een zelftest uitvoeren. Leerlingen die positief getest worden, gaan onmiddellijk in isolatie. Onder de genoemde voorwaarden wordt het risico voor leraren om besmet te raken niet groter geacht dan onder de huidige omstandigheden. Daarnaast adviseert het OMT om stap 3 uit het openingsplan niet te vervroegen. Het OMT onderstreept het eerdere advies om na een versoepeling ten minste 2 à 3 weken af te wachten wat het effect van deze versoepeling is en te bezien of inderdaad aan de eisen voor de volgende versoepeling voldaan wordt.¹⁰³

Op 22 mei vindt er op het Catshuis een strategiesessie plaats in het kader van de bestrijding van het coronavirus waar het loslaten van de anderhalve meter in het voortgezet onderwijs, het epidemiologisch beeld en de (middel)lange termijn op de agenda staan. Er wordt ook gesproken over het naar voren halen van stap 3 van het openingsplan.^{104 105 106}

Op 22 mei stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over het loslaten van de regel om tussen leerlingen onderling 1,5 meter afstand te houden in het voortgezet onderwijs. Het OMT geeft in het advies aan dat het epidemiologisch beeld voldoende ruimte biedt om de anderhalve meter tussen leerlingen in het voortgezet onderwijs los te laten. Het is daarbij belangrijk dat gebruik wordt gemaakt van twee keer per week zelftesten. Het demissionair kabinet volgt dit advies en biedt de gelegenheid per 31 mei de anderhalve meter-afstandmaatregel tussen leerlingen onderling in het voortgezet onderwijs te laten vervallen nu de zelftesten beschikbaar zijn en bevoorradet zijn aan scholen.¹⁰⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. **Mei**
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Mei 24

Op 24 mei brengt het OMT het tweede deel van het advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 21 mei (OMT 114 - 55e OMT COVID-19). Het OMT onderschrijft het advies 'Transmissie na vaccinatie' van de Gezondheidsraad van 20 mei 2021. Hoewel het aantal studies, waar het advies op gebaseerd is, beperkt is en deze veelal indirect bewijs leveren, wijzen de resultaten erop dat vaccinatie ten minste gedeeltelijk bescherming biedt tegen transmissie van SARS-CoV-2. Met betrekking tot het DGC adviseert het OMT om het dringende quarantaineadvies voor reizigers uit hoogrisicogebieden te laten vervallen voor reizigers die volledig gevaccineerd zijn of die recent een SARS-CoV-2-infectie hebben doorgemaakt. Met betrekking tot toegangsbewijzen geeft het OMT aan dat alle voorgestelde vormen van een toegangsbewijs – een recent negatief testresultaat, een bewijs van vaccinatie of een doorgemaakte SARS-CoV-2-infectie – een gering restrisico kennen op besmetting met SARS-CoV-2. Het restrisico is acceptabel wanneer Nederland voldoet aan de epidemiologische eisen die voor een laagrisicoland gelden. In die situatie zouden zowel een bewijs van volledige vaccinatie als een herstelbewijs als toegangsbewijs geaccepteerd kunnen worden, naast een negatieve testuitslag. Bij de beoogde stap 4 van het openingsplan per 30 juni wordt 'terug naar niveau zorgelijk' vermeld; vanaf dat moment zijn de genoemde epidemiologische randvoorwaarden te verwachten om het volledige vaccinatie- en herstelbewijs als toegangsbewijs te accepteren, een en ander onder de aanname van doorgaande vaccinatie conform de planning.¹⁰⁸

25

Op 25 mei vindt in de Eerste Kamer de plenaire behandeling plaats van de 'Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen' (kortweg 'testwet') en de 'Quarantaineplicht voor inreizigers uit hoogrisicogebieden' (kortweg 'quarantaineplicht'). De Eerste Kamer stemt in met beide coronawetsvoorstellen. Gezamenlijk met de behandeling van deze wetsvoorstellen vindt op deze dag een debat in de Eerste Kamer plaats over de verlenging van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.^{109 110 111 112}

26

Op 26 mei vindt er ministerieel overleg plaats over COVID-19 (MCC-19).¹¹³ Hierin wordt de planning m.b.t. het integraal naar voren halen van stap 3 besproken.¹¹⁴

28

Op 28 mei geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie. Tijdens de persconferentie wordt uitgelegd hoe stap 3 van het openingsplan voor de samenleving eruit ziet. De minister-president geeft aan dat het demissionair kabinet het aandurft om de volgende stap uit het openingsplan – stap 3 – een paar dagen eerder te zetten, per 5 juni in plaats van 9 juni. Met deze stap verandert 'gesloten tenzij' in 'open tenzij'. En in de vorige stappen lag de nadruk op activiteiten buiten, maar vanaf stap 3 is er ook binnen weer meer mogelijk. Volgens de minister-president "betekent [stap 3] feitelijk dat er een einde komt aan de lockdown". Demissionair minister De Jonge meldt dat die dag de 9 miljoenste prik is gezet. Er worden nu bijna 1 miljoen prikken per week gezet. Helaas werd deze week bekend dat er de komende tijd minder Janssen vaccins geleverd gaan worden, waardoor het erop lijkt dat er iets langer nodig is om iedereen de eerste prik te geven. Verder geeft de minister aan dat het digitaal coronacertificaat waarmee je binnen Europa kunt reizen per 1 juli wordt ingevoerd, maar waarschuwt dat reizen wel een risico blijft. Ook geeft demissionair minister-president Rutte aan dat het demissionair kabinet hoopt eind juni de stappen 4 en 5 gezamenlijk te zetten.¹¹⁵

Op 28 mei stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over de stand van zaken COVID-19. Hierin geeft de minister aan dat alle seinen op groen staan om de volgende stap te zetten van het openingsplan. Per 5 juni zet het demissionair kabinet stap 3. De resterende beperkingen zijn erop gericht om een snelle verspreiding van het virus tegen te gaan door bijvoorbeeld groepsgrootte nog te limiteren.¹¹⁶

31

Op 31 mei brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 28 mei (OMT 115 - 56e OMT COVID-19). Met betrekking tot het nemen van stap 3 van het openingsplan geeft het OMT aan dat er, gezien de trend in de aantallen opnames, die samenhangt met het hoge vaccinatietempo, geen kentering wordt verwacht door de voorgenomen versoepelingen. Het OMT heeft op grond van deze trend geen reservering t.a.v. het voornemen van het demissionair kabinet om stap 3 in het openingsplan enkele dagen te vervroegen en te nemen per 5 juni. Met betrekking tot het onderwijs adviseert het OMT om de aanvullende maatregelen t.a.v. contactbeperking op dit moment niet los te laten. Daarnaast geeft het OMT aan dat de maatregelen in instellingen voor langdurige zorg op een aantal punten verder versoepeld kunnen worden gezien de stijgende vaccinatiegraad, en dalende infectiedruk in de gehele bevolking. Voor zelfstandig wonende ouderen kunnen naast de dagbesteding ook de buurthuizen en andere locaties waar ouderen elkaar ontmoeten heropend worden. Met betrekking tot vliegverboden stelt het OMT dat met de invoering van de verplichte quarantaine in combinatie met de eerder geadviseerde negatieve test voor vertrek naar Nederland de toegevoegde waarde van de huidige reisverboden voor een belangrijk deel vervalt, en adviseert dan ook de beëindiging daarvan. Met betrekking tot testen adviseert het OMT om bij een dalende COVID-19-incidentie en bij een steeds groter aandeel gevaccineerde personen en personen die de infectie hebben doorgemaakt in de populatie, de PCR de voorkeur verdient boven antigeensneltesten bij mensen die zich laten testen in de GGD-teststraat. Met betrekking tot de praktijktesten Fieldlab-evenementen adviseert het OMT om het toestaan van type II (binnen, ongeplacerd) en type IV (buiten ongeplacerd) evenementen onder bepaalde voorwaarden te laten plaatsvinden. Met betrekking tot ventilatie geeft het OMT aan dat de onderzoeksresultaten van de Fieldlab-evenementen en andere recente onderzoeksresultaten geen aanleiding geven om de ventilatieadviezen te herzien. Met betrekking tot rioolwater geeft het OMT aan dat rioolwatersurveillance een adequate, aanvullende indicator lijkt om te gebruiken voor inschaling vanaf een moment dat de infectiedruk is gedaald tot het niveau waakzaam. Met betrekking tot de inschalingssystematiek risiconiveaus adviseert het OMT om vooralsnog de grenswaarden voor de indicatoren incidentie en ziekenhuisopnames op het huidige niveau te handhaven, maar geeft wel aan dat de verwachting is dat er op korte termijn aanpassingen nodig zijn vanwege de snel stijgende vaccinatiegraad. Met betrekking tot vaccinatie na COVID-19 geeft het OMT aan dat bij personen die een SARS-CoV-2-infectie hebben doorgemaakt, volstaan kan worden met eenmalige mRNA-vaccinatie in plaats van twee keer vaccineren.¹¹⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov
-----	-----	-----	------------	-----	-----	-----	-----	-----

4. Juni

01

Op 1 juni treedt de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen in werking. Met die wet word het mogelijk om beperkende maatregelen te versoepelen met de inzet van het coronatoegangsbewijs. Ook regelt de wet de inzet van de CoronaCheck-app.^{118 119}

Op 1 juni komt in het DOC-19 het verwerken van de resultaten van de Fieldlabs in het openingsplan aan bod. Op basis van de adviezen van het OMT is nader gekeken naar het openingsplan en de routekaart waarbij nu een maximale bezetting van 75% van de reguliere capaciteit wordt gehanteerd. Het voorstel is, op basis van de Fieldlab resultaten en het OMT advies, om vanaf stap 4 met toegangstesten een maximale bezetting van 100% van de reguliere capaciteit toe te staan. EZK geeft aan dat het OMT kritisch was t.a.v. de meerdaagse evenementen, hierop volgt naar verwachting nader advies. VWS geeft echter aan dat een nieuwe OMT-adviesaanvraag te lang duurt voor de sector. VWS noemt het verstandig meer duiding te vragen voor het einde van de week en advies te vragen over mitigerende maatregelen voor meerdaagse evenementen.¹²⁰

Op 1 juni vindt er ministerieel overleg plaats over COVID-19 (MCC-19). Een van de punten in de MCC-19 is het bezoekersaantal tijdens het Europees Kampioenschap (EK) voetbal in de stadions. Dat aantal was 25% van het totaal aantal plaatsen. Er was gevraagd om 50%, en nu is er een compromis afgesproken voor 33%. Hierover wordt die dag ook in de media bericht.^{121 122 123}

02

Op 2 juni informeert demissionair minister de Jonge de Tweede Kamer over het 115^e OMT-advies alsmede over de kabinetsreactie op het advies van het OMT. Per onderwerp wordt nader ingegaan op de wijze waarop het demissionair kabinet opvolging geeft aan het advies. Met betrekking tot het openingsplan wordt aangegeven dat het demissionair kabinet het advies ten aanzien van stap 3 als een bevestiging ziet dat dit per 5 juni verantwoord is.¹²⁴

03

Op 3 juni vindt er een debat plaats in de Tweede Kamer over de ontwikkelingen rondom het coronavirus.¹²⁵ De Kamerleden spreken onder meer over de versoepelingen die aangekondigd zijn tijdens de persconferentie van het demissionair kabinet op 28 mei. Ook stellen Kamerleden kritische vragen over de mondkapjesdeal met Sywert van Lienden. Demissionair minister van Ark geeft aan aanvullend onderzoek te willen instellen.^{126 127 128}

05

Op 5 juni (*Zie 28 mei 2021*) wordt stap 3 van het openingsplan gezet. Onder voorwaarden gaat bijna alles open:¹²⁹

- Het advies voor thuisbezoek is maximaal 4 mensen per dag ontvangen. Was altijd bij binnenkomst de handen en houd 1,5 meter afstand van mensen buiten je huishouden of gezin. Kinderen tot en met 12 jaar worden niet meegerekend.
- De maximale groepsgrootte gaat naar 4 personen. Wel op 1,5 meter afstand van mensen buiten je huishouden of gezin. Kinderen tot en met 12 jaar worden niet meegerekend.

- Thuiswerken, als dat kan, blijft de norm. Samenkomsten van interne teams voor bijvoorbeeld training, ontwikkeling en scholing zijn toegestaan.
- Per ruimte of zaal geldt een maximum van 50 bezoekers op 1,5 meter afstand. Een uitzondering hierop zijn de grote zalen met 1000 of meer vaste zitplaatsen. Hiervoor geldt een maximum van 250 bezoekers op 1,5 meter afstand. Dit geldt voor alle grote zalen binnen en buiten. Bijvoorbeeld evenementenhallen, openluchttheaters, concertzalen, etc.
- Musea en monumenten mogen binnen weer open. Voor musea geldt dat er 1 bezoeker per 10 m² aanwezig mag zijn. Ook bioscopen, filmhuizen, poppodia en theaters kunnen weer open onder voorwaarden zoals reserveren, een gezondheidscheck, en vaste zitplaatsen. Een reservering is voor maximaal 4 personen, met uitzondering van kinderen tot en met 12 jaar en personen van eenzelfde huishouden. Per ruimte of zaal geldt een maximum van 50 bezoekers op 1,5 meter afstand. Voor musea geldt dat er 1 bezoeker per 10 m² aanwezig mag zijn. Een uitzondering hierop zijn de grote zalen met een capaciteit van 1000 vaste zitplaatsen of meer. Hier mogen maximaal 250 personen op 1,5 meter zitten. Dit is exclusief personeel.
- In groepen kunst- en cultuur beoefenen mag weer voor alle leeftijden. Tijdens het oefenen hoeft geen 1,5 meter afstand gehouden te worden als dat niet anders kan. Wel geldt een maximaal aantal mensen per ruimte, dit mogen er niet meer zijn dan 50, exclusief docent. Publiek is niet toegestaan. De overige voorwaarden voor zingen, toneelspelen, dansen en muziek maken blijven gelden
- De binnenruimtes van attractie-, natuur- en dierenparken mogen ook open. Ook casino's en spellocaties, sauna's en wellnesscentra mogen open. Hierbij geldt maximaal 1 persoon per 10 vierkante meter of maximaal 50 personen per ruimte op 1,5 meter afstand. Wat er geldt is afhankelijk van de aard van de activiteit. Dus of men zich verplaatst of grotendeels zit. Reserveren, registratie en een gezondheidscheck zijn verplicht. Een reservering is voor maximaal 4 personen, met uitzondering van kinderen en personen van eenzelfde huishouden. Bezoekers dragen binnen een mondkapje.
- Volwassenen mogen weer sporten in groepen van maximaal 50 personen zonder 1,5 meter afstand te houden als dat nodig is voor het sporten. Jeugdwedstrijden in competitieverband voor personen tot en met 17 jaar zijn weer toegestaan. Nog wel zonder toeschouwers. Personen vanaf 18 jaar mogen nog geen competitie spelen, maar onderlinge wedstrijden tussen sporters van dezelfde club zijn wel toegestaan. Publiek bij amateurwedstrijden is nog niet toegestaan. Kleedkamers, douches en sauna's gaan ook open. En ook de sportkantines mogen open. Reserveren en een gezondheidscheck blijft verplicht. Binnen moet iemand een mondkapje dragen, maar deze mag af tijdens het sporten.
- Eet- en drinkgelegenheden mogen weer open tussen 06.00 uur en 22.00 uur. Een vaste zitplek aan een tafel is verplicht, zitten aan de bar is niet toegestaan. Aan een tafel mogen maximaal 4 mensen zitten. Zij houden 1,5 meter afstand. Dit geldt niet voor kinderen tot en met 12 jaar of mensen uit hetzelfde huishouden. Er mogen maximaal 50 personen per ruimte zijn, exclusief personeel. Dit geldt ook voor terrassen. In restaurants en eetcafés geldt voor het diner een maximum van 2 shifts per avond per tafel. Zelfbediening is niet toegestaan. Entertainment zoals liveoptredens of videoschermen voor sportwedstrijden, is ook niet toegestaan. Een reservering, gezondheidscheck en vaste zitplaats zijn verplicht.
- Tussen 22.00 uur en 06.00 uur mogen geen alcoholische dranken verkocht worden. Eerder ging dit verbod in om 20.00 uur. Afhalen bij coffeshops kan tot 22.00 uur.
- Alle winkels gaan weer open volgens hun reguliere openingstijden. Dit betekent dat ook koopavonden weer zijn toegestaan. Ook mogen er meer mensen in een winkel: 1 per 10 vierkante meter.

Vanaf 5 juni is het mogelijk om met een testbewijs, via de CoronaCheck-app of op papier, toegang te krijgen tot culturele instellingen, horeca en sportwedstrijden met publiek. Door de inzet van het testbewijs kunnen organisatoren meer mensen toelaten.¹³⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. **Juni**
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Juni

07

Op 7 juni brengt het RIVM advies uit over meerdaagse evenementen die plaatsvinden vanaf stap 4 van het openingsplan om als samenleving uit de coronacrisis te komen. Op verzoek gaat het RIVM in op onder welke voorwaarden vanaf juli en vanaf augustus meerdaagse evenementen toch op een zo veilig mogelijke manier zouden kunnen plaatsvinden. Er wordt geadviseerd dat mensen zich na 24 uur opnieuw laten testen. Hiervoor kan een gepersonaliseerde zelftest afgenomen ter plekke of een ingerichte teststraat een optie zijn.¹³¹

08

Op 8 juni wordt er in het DOC-19 gesproken over thuiswerken. SZW stelt dat er behoefte is aan perspectief voor thuiswerkers en stelt voor om thuiswerken in stappen af te schalen. Zo kunnen werkgevers zich voorbereiden op hybride werken, maar worden ov en kantoorruimtes niet overbelast. Er is behoefte aan een concrete norm. Vanuit BZK wordt erop gewezen dat de Rijksoverheid werkt aan de overgang naar hybride werken. VWS is het eens met het voorstel, maar vindt 50% wel een grote stap in één keer.¹³²

09

Op 9 juni krijgen Tweede Kamerleden een technische briefing over de ontwikkelingen rondom het coronavirus, in het bijzonder over reizen en het DCC. De technische briefing wordt verzorgd door plaatsvervangend Directeur-Generaal COVID-19 van VWS, directeur Informatiebeleid / Chief Information Officer (CIO) van VWS, en programmadirecteur COVID-19 van IenW.¹³³

10

Op 10 juni wordt er in de ACC-19 onder andere gesproken over de voorwaarden voor evenementen. Er ligt onder andere een voorstel voor ten aanzien van meerdaagse evenementen. Op advies van het RIVM kunnen meerdaagse evenementen onder voorwaarden plaatsvinden vanaf vier weken na ingang van de versoepelingen in stap vier van het openingsplan. Er is nog geen besluit genomen over het laten gelden van een vierkante meternorm (en welke norm in dat geval). Een ander punt is het testen op meerdaagse evenementen. Dit wordt met de sector nog uitgewerkt. Vooralsnog geldt voor meerdaagse evenementen elke 24 uur testen. In de ACC-19 wordt er ook een update gegeven over de Kamerbrief over de endemische fase. [Ambtelijk VWS] geeft een toelichting. De Tweede Kamer lijkt, na de volgende versoepelingen, naar verwachting graag te willen spreken over de endemische fase en de herstelopgaven.^{134 135}

18

Op 18 juni¹³⁶ wordt in de bestuursraad aangekondigd dat naar verwachting de mondkapjesplicht grotendeels afgeschaft wordt. In dat kader is de route daar naartoe en de communicatie besproken.

Bij 18 juni wordt er in het logboek van PDC-19 verwezen naar de motie van Kamerleden Westerveld (GroenLinks) en Paternotte (D66) die de regering verzoekt om te onderzoeken op welke wijze zelftesten voor een toegangsbewijs kunnen worden gebruikt. Het gaat om een afweging tussen fraudegevoeligheid en privacy. Dit wordt in het buitenland ook nog niet gedaan. Het zou wel in lijn zijn met het OMT-advies om de geldigheidsduur van toegangstesten maar 24 uur te laten zijn. De betrouwbaarheid van een zelftest is echter lager. De conclusie is dat dit aan het OMT wordt voorgelegd (zie het OMT-advies van 5 juli 2021) (Zie 5 juli 2021) ([Zie 5 juli 2021](#)). Daarnaast wordt een marktverkenning gedaan. Dit zou iets voor de langere termijn zijn.¹³⁷

Bij 18 juni is in het logboek van PDC-19 tevens opgenomen dat het juridisch proces is uitgewerkt om half augustus mogelijk de 1,5 meter-maatregel af te schaffen en dat dit traject wordt gestart. Omdat het middels een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) is, moet het o.a. langs de Raad van State (RvS).

Op 18 juni brengt het OMT advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 10 juni (OMT 116 - 57e OMT COVID-19). In het advies wordt onder andere ingegaan op stap 4 in het openingsplan, toekomstscenario's, de 1,5 meter maatregel in het hoger onderwijs en vliegverboden.¹³⁸

Op 18 juni geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie. Hierin leggen ze uit hoe stap 4 van het openingsplan voor de samenleving eruit ziet. De belangrijkste boodschap is dat het demissionair kabinet ook de volgende stap uit het openingsplan, stap 4, een paar dagen eerder durft te zetten en dat er zelfs meer kan dan eerder gedacht. Kijkend naar de cijfers en naar het laatste OMT-advies is dat volgens het demissionair kabinet verantwoord. Vanaf zaterdag 26 juni zijn er eigenlijk nog maar drie situaties mogelijk. Eén: alles wat op anderhalve meter kan, mag dan weer. Zonder beperkingen in de groepsgrootte, zonder verplichte sluitingstijden, zonder een verbod op alcoholverkoop na een bepaalde tijd, binnen én buiten, en vooral ook: zonder advies over het aantal gasten thuis en zonder mondkapjesplicht in winkels en andere publiek toegankelijke ruimtes. Twee: daar waar de anderhalve meter onvermijdelijk niet altijd haalbaar is, blijft de mondkapjesplicht voorlopig gelden. Drie: iets organiseren of openstellen zonder de anderhalve meter regel in acht te nemen, kan voorlopig alleen onder voorwaarden, net als nu.¹³⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. **Juni**
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Juni 18

Op 18 juni stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over de stand van zaken COVID-19. De minister geeft aan dat het aanhoudend de goede kant op gaat met het terugdringen van het coronavirus in Nederland. De vaccinatieoperatie verloopt voorspoedig. Op basis van de huidige epidemiologische situatie en de snel toenemende vaccinatiegraad, verwacht het OMT (116e en 117e advies) bij het nemen van stap 4 in juni en juli geen toename van het aantal infecties of ziekenhuisopnames. Dit heeft het demissionair kabinet doen besluiten dat de volgende stap gezet kan worden uit het openingsplan én de stap uit te breiden. Stap 4 zal ingaan op 26 juni. Dit betekent:

- Vanaf 26 juni zijn er geen beperkingen meer voor het aantal bezoekers dat mensen thuis mogen ontvangen. Ook de beperking op groepsvorming vervalt. Wel is het belangrijk anderhalve meter afstand te blijven houden van bezoekers thuis en van anderen buitenshuis.
- De mondkapjesplicht vervalt grotendeels. Waar de anderhalve meter niet kan worden gehandhaafd blijft de mondkapjesplicht gelden. Ook bij contactberoepen vervalt de mondkapjesplicht. Daar geldt wel dat er een checkgesprek moet plaatsvinden. Werknemers die nu nog thuis werken, mogen in overleg met hun werkgever maximaal de helft van hun tijd ook op kantoor werken. Op kantoor geldt altijd de anderhalvemeterregel, ook in de lift of de kantine. Het kabinet roept op om zoveel mogelijk buiten de spits naar kantoor te gaan.
- Alle locaties en evenementen gaan open op anderhalve meter, met voorwaarden met reguliere openingstijden. Wel gelden er voorwaarden voor zowel binnen-als buitenruimtes. In ruimtes waar mensen een vaste zitplaats hebben, geldt dat mensen geplaatst moeten worden met onderling anderhalve meter afstand. Registratie en een checkgesprek blijven verplicht. In ruimtes waar mensen geen vaste plek hebben, geldt een maximale capaciteit van 1 bezoeker per 5m². Als er gebruik gemaakt wordt van het coronatoegangsbewijs, dan vervalt de verplichting van de anderhalve meter en geldt de reguliere capaciteit. Vanaf 26 juni zijn alle evenementen die plaatsvinden in reguliere publieke plaatsen, zoals in de horeca, bioscoop, beurs en congrescentra of poppodia, toegestaan. En op doorstroomlocaties, zoals winkels en musea, kan 1 bezoeker per 5 m² ontvangen worden. Vanaf 30 juni 2021 zijn overige evenementen met een vergunningsplicht onder voorwaarden toegestaan.
- Amateurwedstrijden zijn vanaf 26 juni voor iedereen weer toegestaan. Ook met publiek, zij moeten wel anderhalve meter afstand van elkaar houden.
- Bij Locaties en evenementen waar coronatoegangsbewijzen gelden hoeft de anderhalve meter niet in acht te worden genomen. Vanaf 23 juni geldt dat, naast testen voor toegang, ook een vaccinatiebewijs of een herstelbewijs gebruikt kan worden als coronatoegangsbewijs.
- Het verbod om alcohol te verkopen na 22.00 vervalt vanaf 26 juni. Dit geldt ook voor het verbod van het hebben en drinken van alcohol na 22.00 in de openbare ruimte. Ook het zang-, schreeuw- en blaasinstrumentenadvies vervalt.

Met het zetten van stap 4 uit het openingsplan is het tijd om verder vooruit te kijken. Daarom bevat de brief naast de gebruikelijke informatie over de stand van zaken op de verscheidene terreinen, ook een passage over wat te doen staat in de nu aangebroken overgangsfase, op weg naar de endemische fase.¹⁴⁰

21

Bij 21 juni wordt in het logboek van PDC-19 verwezen naar de verlenging van de Twm, en de wens van Sint Eustatius dat de avondklok mogelijkheid gehandhaafd blijft¹⁴¹. Vanuit VWS wordt gewezen op de gevoeligheid van het instrument en de wens van de Kamer om het instrument zo snel mogelijk uit de toolbox te halen wanneer mogelijk. Volgens WJZ is er geen gegronde reden om het instrument te behouden. De verwachting is dat het verlengen van (onderdelen van) de Twm zal leiden tot een debat in de Eerste Kamer voor de zomer.¹⁴²

22

Op 22 juni publiceert het Gerechtshof Den Haag het arrest in de zaak van Stichting Viruswaarheid. De hof oordeelt dat geen van de grieven slaagt; de vorderingen van de Stichting zijn niet toewijsbaar.¹⁴³

29

Op 29 juni is in het logboek van PDC-19 opgenomen dat er nog geen beslissing is genomen over meerdaagse evenementen. Er liggen vier opties voor: 1) op locatie een teststraat inrichten, wat *“erg duur”* is; 2) gebruik maken van een gepersonaliseerde zelftest en dit koppelen aan de app, wat *“technisch moeilijk”* is; 3) vragen of mensen een testcassette laten zien, wat *“juridisch niet mogelijk”* is; 4) werken met zelftesten, wat *“veel verantwoordelijkheid”* vraagt van de bezoeker en *“weinig controle”* biedt. Er wordt geconcludeerd dat geen van de opties dus ideaal is.¹⁴⁴

Op 29 juni wordt in het DOC-19 ook gesproken over meerdaagse evenementen vanaf 24 juli. Er worden vier opties uitgewerkt. EZK geeft aan dat optie 3 juridisch niet haalbaar is, en dat optie 2 door SON niet uitvoerbaar is. De mogelijkheden voor meerdaagse evenementen zijn daarmee teruggebracht tot twee opties. De voorzitter constateert veel opmerkingen over proportionaliteit en pragmatisme, evenals veel opmerkingen over zelftesten en testbereidheid, zeker gedurende het festival. Het onderwerp zal op 30 juni terugkomen in het BWO.^{145 146}

Op 29 juni stuurt demissionair minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer waarin hij informeert over een uitvoeringsaspect van de implementatie van de Wet ‘Verplichte quarantaine voor inreizigers uit zeer hoog risicogebieden’ en over het verzoek van het Kamerlid Kuiken (PvdA) inzake het verlengen van de regeling persoonlijke beschermingsmiddelen voor mantelzorgers en persoonsgebonden budget (PGB) gefinancierde zorgmedewerkers.

De minister laat weten dat de digitale quarantaineverklaring op 1 juli nog niet gereed blijkt te zijn. De reden voor deze vertraging is dat uit recent klantonderzoek is gebleken dat de gekozen optie, waarin de reizigers een digitale quarantaineverklaring kunnen invullen en kunnen opslaan op hun eigen apparaat (telefoon of computer), nog niet voldoende werkbaar is. De digitale quarantaineverklaring zal uiterlijk in de tweede helft van juli gereed zijn. Daarnaast meldt de minister dat de regeling die mantelzorgers en PGB gefinancierde zorgverleners voorziet van mond-neusmaskers wordt voortgezet tot 1 september onder de bestaande voorwaarden.¹⁴⁷

Op 29 juni ligt ook het concept verlengingsbesluit Twm voor in het DOC-19. Er is nadere besluitvorming nodig om het koninklijk besluit (KB) tijdig gepubliceerd te krijgen voor verlenging van de Twm. Verlenging van de Twm met de maximale termijn van drie maanden wordt noodzakelijk geacht omdat uit het 116e en 117e OMT advies blijkt dat vanaf 1 september nog sprake is van een directe dreiging van de epidemie van het virus. In het besluit wordt per maatregel gemotiveerd waarom het wel of niet nodig is. Het KB strekt ertoe de Twm te verlengen, met uitzondering van: 1) de grondslag voor de avondklok en de bepalingen die hiernaar verwijzen; deze grondslag wordt in de nabije toekomst niet noodzakelijk geacht; 2) de grondslag om regels te kunnen stellen (bij ministeriële regeling) over de soort informatie die de burgemeester aan de minister van VWS verstrekt en de wijze waarop deze informatie wordt verzameld en verstrekt. De verplichting van de burgemeester, om gegevens en inlichtingen te verstrekken, blijft wél staan in de Twm.^{148 149}

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
- 5. Juli**
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

5. Juli

01

Op 1 juli stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over de voorgenomen regelgeving op het terrein van COVID-19 en bijbehorende planning. Het gaat onder andere om aanpassingen die nodig zijn als besloten wordt de anderhalve meter los te laten en voorwaarden waaronder het mogelijk wordt meerdaagse evenementen te organiseren.¹⁵⁰

Op 1 juli wordt in de ACC-19 een toelichting gegeven op het procesvoorstel voor de overgangsfase van epidemie naar endemie. Het betreft een integrale aanpak waarbij door middel van diverse interdepartementale bijeenkomsten naar een nieuwe strategie zal worden toegewerkt. Uitgangspunt is om met de zogenaamde dijkbewaking¹⁵¹ zo lang mogelijk zonder maatregelen de samenleving open te houden. Daarbij wordt ook in kaart gebracht wat de ziekenhuizen precies aankunnen en tegen welke kosten.¹⁵²

05

Op 5 juli (*Zie 18 juni 2021*) is in het logboek van PDC-19 opgenomen dat er wordt afgeschaald en gestopt met wegcontroles bij automobilisten en treinen. De omringende landen hebben kleurcode geel of groen, dus “de noodzaak is weg”.¹⁵³

Op 5 juli brengt het OMT advies uit naar aanleiding van de bijeenkomst op 2 juli (OMT 118 - 59e OMT COVID-19). Het OMT geeft advies over de aanpak bij opleving van het virus, het loslaten van de anderhalve meter, resterende maatregelen, thuisblijf en testbeleid 0-12 jarigen, inschaling en herbeoordeling grenswaarden, en zelftesten voor toegang. Afsluitend vraagt het OMT nadrukkelijk aandacht voor het juridische spanningsveld voor de werkgever rondom werknemers die zich niet willen laten vaccineren tegen COVID-19.¹⁵⁴

06

Op 6 juli stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer over maatregelen in verband met COVID-19 waarin de minister wijst op een stijging in het aantal besmettingen die de afgelopen dagen te zien is: van 569 positieve testen op 28 juni, naar 2253 op 6 juli. Om te voorkomen dat er na de vakantieperiode een verdere stijging is te zien van het aantal besmettingen, verzoekt het demissionair kabinet iedereen die na de vakantie weer aan het werk of naar school gaat om zich te laten testen. Om dit te stimuleren worden er zelftesten uitgedeeld op vliegvelden. Alle jongeren kunnen zich ook zonder klachten laten testen bij de GGD na hun vakantie. Ook worden de middelbare scholieren en studenten in het mbo, ho en wo opgeroepen om zelftesten af te nemen aan het begin van het schooljaar. Om het belang van testen te benadrukken zullen alle Nederlanders in augustus een brief ontvangen hierover, en de mogelijkheid krijgen om zelftesten gratis te bestellen.¹⁵⁵

Gelet op de veranderde epidemiologische situatie, met een snel toenemend aantal besmettingen, heeft de minister besloten een wachttijd in te voeren voor het afgeven van vaccinatiebewijzen van 14 dagen nadat de volledige vaccinatie is afgerond. Dit geldt zowel voor coronatoegangsbewijzen als voor inreizen met een DCC. Hoewel de prognose voor het najaar gegeven de vaccinatiegraad niet ongunstig is, is een eventuele piek in de zorg in het najaar niet uit te sluiten. Het demissionair kabinet werkt daarom een dijkbewakingsystematiek uit om ook in het najaar waakzaam en voorbereid te blijven.¹⁵⁶

07

Op 7 juli vindt er in de Tweede Kamer een notaoverleg plaats over de ontwikkelingen rondom het COVID19-virus. Hierin meldt demissionair minister De Jonge dat hij het OMT heeft gevraagd om een spoedadvies uit te brengen. Hij heeft het OMT gevraagd of het tempo waarin het aantal besmettingen de afgelopen dagen toeneemt reden is tot zorg en of dit een aanleiding is om specifieke maatregelen te nemen.^{157 158}

Op 7 juli is er een wetgevingsoverleg COVID-19. De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft overleg met demissionair minister De Jonge over wijziging van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19. Het gaat over de verlenging van de maatregelen.^{159 160 161}

09

Op 9 juli vindt de eerste interdepartementale SG/DG- en directeursessie plaats over de aanpak richting najaar in geval van eventuele oplevingen van COVID-19. Om te komen tot een passende aanpak van eventuele oplevingen van COVID-19 in de tweede helft van de zomer en/of het najaar worden de komende tijd een aantal sessies georganiseerd ten behoeve van de herziening van de huidige aanpak. Verschillende experts (o.a. OMT/SCP/CPB/RIVM Gedragsunit) nemen hieraan deel. Ook zijn Veiligheidsregio's en gemeenten betrokken bij deze sessies. Het doel van deze sessie is het delen en ophalen van kennis mede op basis van presentaties vanuit diverse invalshoeken en inventarisatie van de eerste ideeën. Deze zomer dient aanpak voor het najaar herzien te worden om voorbereid te zijn op een mogelijke opleving van het virus in het najaar/winterperiode. Tot nu toe wordt daarvoor de routekaart met bijhorende indicatoren gehanteerd alsook het openingsplan wat gebaseerd is op de routekaart. Met de oplopende beschermingsgraad als gevolg van vaccinaties en de opbouw van antistoffen dienen de inschalingsindicatoren alsook de te treffen maatregelen bij een eventuele opleving herzien te worden.^{162 163 164}

Op 9 juli brengt het OMT advies uit naar aanleiding van de bijeenkomst op 8 juli (OMT 119 - 60e OMT COVID-19). Het OMT brengt advies uit ten aanzien van een bijgestelde prognose en aanvullende maatregelen. Het OMT adviseert om zo spoedig mogelijk, maar liefst al voor komend weekend, aanvullende maatregelen te nemen om de verspreiding vanuit de geïdentificeerde hotspots te beperken. Concreet adviseert het OMT om feesten en samscholing in de nachtclubs, feestgelegenheden, studentenverenigingen en discotheken tot een nader vast te stellen tijdstip te sluiten, en wat betreft de horeca een stap terug te gaan. Bij gevolg adviseert het OMT om het testen voor toegang voor deze gelegenheden voorlopig stil te leggen. Het OMT adviseert de jongeren op te roepen zich te laten testen bij elke klacht, hoe gering ook, en ingeval een positieve testuitslag ook de aanwijzingen van de GGD nauwkeurig op te volgen en in isolatie te gaan. Om te zorgen dat de verspreiding niet overspringt en vervolgens plaatsvindt in de overige horeca (cafés, bars, kroegen; de zogenaamde ‘natte’ horeca) dienen ook daar verscherpte maatregelen genomen te worden, passend bij stap drie uit het openingsplan. Het OMT uit daarnaast zijn zorgen over de festivals die komende zomer op de agenda staan. Om introductie en verspreiding van het virus vanuit inkomende reizigers te beperken adviseert het OMT om alle vakantiegangers en andere reizigers die Nederland binnenkomen uit het buitenland, te laten testen bij binnenkomst.¹⁶⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Juli 09

Op 9 juli geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie over het COVID-19-virus waarin ze uitleggen waarom op sommige punten de maatregelen weer worden aangescherpt. Er wordt aangegeven dat mede door de zeer besmettelijke deltavariant van het virus de besmettingscijfers momenteel erg hard stijgen. Vergeleken met vorige week is er zelfs sprake van een verzevenvoudiging van het aantal besmettingen. Volgens de minister-president is *“duidelijk ... dat we de snelle verspreiding van het virus moeten afremmen”*. Daarom heeft het demissionair kabinet vandaag moeten besluiten op een beperkt aantal punten de geldende maatregelen aan te scherpen, waaronder in de horeca, ten aanzien van evenementen en in de culturele sector. Er gaat een sluitingstijd gelden van 12 uur middernacht tot 6 uur in de ochtend, en entertainment binnen of buiten is niet langer toegestaan. Dus geen beeldschermen met sportwedstrijden, geen live-optredens en alleen achtergrondmuziek.

Alle overige voorwaarden blijven gelden en moeten ook worden gehandhaafd. Meerdaagse evenementen, dus evenementen met een overnachting, zijn nu niet mogelijk en dat blijft zo tot in elk geval zaterdag 14 augustus.¹⁶⁶

Op 9 juli stuurt demissionair minister de Jonge het spoedadvies van het OMT en de kabinetsreactie hierop aan de Tweede Kamer. Ook biedt hij een aantal regelingen aan tot wijziging van de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 en de Tijdelijke spoedregeling DCC. Naar aanleiding van het spoedadvies van het OMT heeft het demissionair kabinet besloten dat ingrijpen nu noodzakelijk is. Met het OMT acht het demissionair kabinet de snelle stijging van het aantal besmettingen zorgwekkend. Het demissionair kabinet onderschrijft het advies van het OMT om een aantal gerichte maatregelen te nemen. Het demissionair kabinet acht het noodzakelijk om nu tijdelijk maatregelen te nemen, gericht op de horeca, evenementen (waaronder sportwedstrijden) en de culturele sector. Op 13 augustus zal het demissionair kabinet opnieuw wegen of de epidemiologische situatie noopt tot het verlengen van de genomen maatregelen.¹⁶⁷

12

Op 12 juli vindt er een persmoment plaats waarin demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge hun excuses aanbieden voor de snelle versoepelingen van de COVID-19-maatregelen in juni 2021.¹⁶⁸

Op 12 en 13 juli vindt er een debat in de Eerste Kamer plaats over de verlenging van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.¹⁶⁹

19

Op 19 juli is er een persmoment waarin demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een update geven over de coronasituatie. Zij hebben het onder andere over thuiswerken, dat nu dringend wordt geadviseerd, en vragen aandacht voor meer frisse lucht binnen. Ook wordt het belang van vaccineren benadrukt, onder andere in relatie tot het aankomende school- en collegejaar.^{170 171}

Op 19 juli brengt het OMT advies uit naar aanleiding van de bijeenkomst op 16 juli (OMT 120 - 61e OMT COVID-19). Het OMT geeft aan dat er sinds de versoepeling van de maatregelen op 26 juni een sterke toename is van het aantal infecties onder 18-29-jarigen. Sinds 10 juli zijn de maatregelen aangescherpt gericht op de belangrijkste hotspots van verspreiding, en het wederom benadrukken van het belang van basismaatregelen, maar het is nog te vroeg om het effect hiervan te beoordelen. Het OMT monitort daarom de komende dagen en weken nauwlettend het verdere verloop van de epidemie. Het OMT wijst op haar eerdere analyse van deze uitbraak en de geadviseerde maatregelen (OMT 119). Het OMT plaatst nog de volgende kanttekeningen. Als eerste constateert het OMT met betrekking tot de CoronaCheck-app dat als iemand eenmaal een ‘groene’ code heeft op grond van volledige vaccinatie deze niet automatisch ingetrokken wordt bij een positieve test. Dit leidt ertoe dat deze positief geteste personen toch toegang kunnen krijgen tot vluchten en andere gelegenheden waarbij een negatieve test vereist is, en zo het COVID-19-virus kunnen verspreiden. Verder meldt het OMT dat naast de verspreiding onder jongeren, er ook een introductie in andere settings zoals zorginstellingen is te zien. Voor zorgmedewerkers geldt nog steeds het advies om preventief een chirurgisch mondneusmasker ten minste type II te dragen bij contacten met patiënten binnen anderhalf meter. Tevens geeft het OMT aan dat het belangrijk blijft om zoveel mogelijk thuis te werken om introductie in de werkomgeving te voorkomen. Daarnaast is het bij de huidige hoge incidentie extra belangrijk dat reizigers zich laten testen om internationale verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Tot slot is het juist met de snelle verspreiding van COVID-19 onder jongeren belangrijk om ook deze leeftijdsgroepen zo snel mogelijk te vaccineren en hier extra op in te zetten in de vaccinatiecampagne.¹⁷²

Op 19 juli biedt demissionair minister De Jonge het advies, na het 120e overleg van het OMT, aan de TK aan. Dit omvat maatregelen om de uitbraak van het COVID-19-virus onder controle te houden. De minister reageert ook namens het demissionair kabinet op verzoeken vanuit de Tweede Kamer tijdens het debat op 14 juli 2021 over het COVID-19-beleid; onder meer over weer zoveel mogelijk thuiswerken en voldoende ventilatie in binnenruimten als extra basisregel. Ten aanzien van de adviezen omtrent de CoronaCheck-app geldt dat de adviezen van het OMT en BAO worden meegenomen bij het beleid rond horeca en evenementen. Met betrekking tot de CoronaCheck-app heeft het BAO opgemerkt dat de daarin door het OMT gemaakte opmerking (het OMT constateert met betrekking tot de CoronaCheck-app dat als iemand eenmaal een ‘groene’ code heeft op grond van volledige vaccinatie deze niet automatisch ingetrokken wordt bij een positieve test) technisch niet uitvoerbaar is. Voor de langdurige zorg geldt dat het advies voor zorgmedewerkers om preventief een chirurgisch mondneusmasker ten minste type II te dragen bij contacten met patiënten binnen anderhalve meter, overeenkomt met de geldende uitgangspunten voor het risiconiveau ‘zorgelijk’, ‘ernstig’ of ‘zeer ernstig’. Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken als het masker goede zorg belemmert. Vanwege het toegenomen risiconiveau heeft de minister de koepels in de langdurige zorg gevraagd om hun leden te wijzen op deze uitgangspunten. Daarnaast zet het demissionair kabinet, in lijn met het OMT advies, extra in op thuiswerken, de vaccinatiecampagne in wijken en gemeenten waar de vaccinatiegraad achterloopt en is het demissionair kabinet bezig met een uitwerking van testen van reizigers. Verder geeft de minister een toelichting op het aangepaste thuiswerkadvies per 19 juli (*‘werk thuis tenzij het niet anders kan’*) en de toevoeging van frisse lucht (ventileren) aan de basismaatregelen.^{173 174}

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
- 5. Juli**
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Juli

26

Op 26 juli brengt het OMT advies uit naar aanleiding van de bijeenkomst op 23 juli (OMT 121 - 62e OMT COVID-19). Op basis van de huidige epidemiologie ziet het OMT, naast opnieuw de basismaatregelen te benadrukken en het vaccinatietempo hoog te houden, geen aanleiding aanvullende maatregelen te adviseren. Daarnaast geeft het OMT aan dat de verhouding tussen positieve testen, ziekenhuis- en IC-opnames continu onderhevig is aan veranderingen, voornamelijk door de uitrol van het vaccinatieprogramma, en dat het daarom op dit moment niet mogelijk is een vaste verhouding vast te stellen. Verder adviseert het OMT dat het meest geëigende moment voor aanpassing van de reisadviezen is wanneer iedereen van de Nederlandse bevolking die dat wil, ook daadwerkelijk gevaccineerd is, met minimaal twee weken follow-up voor opbouw van immuniteit. Dit zal naar verwachting per medio september zijn gerealiseerd. Het OMT adviseert om bij optreden van een nieuwe, zorgwekkende *Variant of Concern* (VOC) in een land direct aangepaste reisadviezen te laten instellen, in overleg met het OMT/RIVM. Over het afschaffen van de quarantaineplicht voor zeerhoogrisicolanden binnen de EU (behoudens in geval van een nieuwe, zorgwekkende VOC) adviseert het OMT dat dit onder de huidige epidemiologische omstandigheden verantwoord is. Bij het beantwoorden van de vraag over het instellen van een verplichting voor een DCC voor reizigers uit een gebied met een oranje kleurcode in de systematiek van het *European Centre for Disease Prevention and Control* (ECDC), gaat het OMT er vanuit dat bedoeld wordt dat dit additioneel is aan de reeds bestaande verplichting voor het tonen van een dergelijk certificaat voor gebieden die in dezelfde systematiek rood of donkerrood kleuren. In dat geval steunt het OMT dit voorstel. Met betrekking tot ventilatie continueert het OMT haar eerdere advies het vigerend Bouwbesluit aan te houden als minimumeisen betreffende de ventilatie normering. Afsluitend vraagt het OMT aandacht voor het feit dat de CoronaCheck-app nog niet een doorgemaakte infectie plus één vaccinatie meeneemt als zijnde voldoende voor een herstel- of toegangsbewijs.¹⁷⁵

Op 26 juli stuurt demissionair minister De Jonge een brief aan de Tweede Kamer waarin hij informeert over het 121e OMT advies en de kabinetsreactie ten aanzien van reizen. Tevens informeert hij de Kamer over het kabinetsbesluit ten aanzien van meerdaagse evenementen en de verlenging van testcapaciteit voor toegangstesten. Ten aanzien van de CoronaCheck-app benadrukt het demissionair kabinet dat het niet meenemen van deze herstelgegevens geen tekortkoming van de app zelf betreft, maar afhankelijk is van de koppeling met testaanbieders. Het 121e OMT advies geeft aan dat het in deze fase van de pandemie vanuit epidemiologisch perspectief niet meer noodzakelijk om reizen binnen de EU/EER te ontraden. Het ontraden van niet-noodzakelijke reizen heeft echter wel grote gevolgen voor mensen met vakantieplannen en de reissector. Het demissionair kabinet kiest er daarom voor het reisbeleid aan te passen. Ook de invoering van het DCC is een aanleiding om tot een wijziging van het huidige reisbeleid te komen.

Om te voorkomen dat het coronavirus mee naar huis genomen wordt, hebben reizigers vanaf 12 jaar per 8 augustus 2021 bij terugkeer naar Nederland een coronabewijs nodig als zij uit een EU-land komen met een geel reisadvies. Mensen die volledig gevaccineerd zijn of hersteld zijn van corona kunnen dit aantonen in de CoronaCheck-app. Andere reizigers moeten zich voor vertrek, maximaal 48 uur voor een PCR-test en 24 uur voor een antigeen-test, naar Nederland laten testen in het land van verblijf. Zij mogen alleen reizen met een negatieve testuitslag.

In de brief meldt de minister ook dat hij de dienstverleningsovereenkomst met SON betreffende de mogelijke inzet van testcapaciteit met drie maanden gaat verlengen. Daarnaast heeft de minister SON gevraagd om mobiele testcapaciteit te organiseren. Tevens geeft de minister in de brief aan dat het demissionair kabinet heeft besloten om het verbod op meerdaagse evenementen te verlengen tot 1 september. De sector heeft bij het demissionair kabinet aangegeven dat hertesten op locatie op deze termijn niet uitvoerbaar is voor dit type evenementen. Meerdaagse evenementen die tot 1 september verboden zijn kunnen onder de bestaande voorwaarden gebruik maken van de garantieregeling voor evenementen.¹⁷⁶

Op 26 juli wordt bekend gemaakt dat het demissionair kabinet in overleg met de evenementensector het verbod op meerdaagse evenementen verlengt tot 1 september 2021. Het demissionair kabinet neemt 13 augustus een besluit over eendaagse evenementen die plaatsvinden tussen 14 augustus en 1 september. Het OMT zal hierbij om advies worden gevraagd.¹⁷⁷

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

6. Augustus

01

Op 1 augustus brengt het Outbreak Management Team (OMT) advies uit n.a.v. zijn bijeenkomst op 30 juli. Het OMT laat weten dat het aantal meldingen van coronapositieve personen met 48% is afgenomen in vergelijking met de zeven dagen ervoor. Het patroon van het aantal meldingen naar leeftijd toont nog steeds het hoogste aantal meldingen in de leeftijdsgroep 18 tot en met 24 jaar, gevolgd door de leeftijdsgroep 25 tot en met 29, maar de afname was ook het grootst in deze leeftijdsgroepen, waardoor de verschillen tussen de leeftijdsgroepen minder groot zijn geworden. Op basis van de meldingen is de verwachting dat de piek in de ziekenhuisopnames inmiddels bereikt is of binnen enkele dagen bereikt wordt. De meest recente schatting van het reproductiegetal Rt, zoals berekend op basis van de meldingen van positieve gevallen, is voor 15 juli gemiddeld 0,70 besmettingen per geval.

Op basis van de huidige epidemiologie ziet het OMT geen aanleiding aanvullende maatregelen te adviseren. Wel adviseert het OMT over vaccinatie. De demissionair minister heeft eerder advies gevraagd over of de wachttijd van 14 dagen na Janssen-vaccinatie wel voldoende is. Het OMT schrijft op basis van nieuwe data dat na twee weken Janssen wel goed beschermd tegen milde COVID-19, maar dat de bescherming tegen ernstige infecties nog wel toenemend in de daaropvolgende weken. Hierom adviseert het OMT om een wachttijd van vier weken aan te houden.

Het OMT adviseert ook over evenementen. Omdat te verwachten is dat de vaccinatiegraad van de belangrijke doelgroep van 18-34 jarigen aanzienlijk zal toenemen en daarmee het risiconiveau binnen enkele weken zal afnemen, wordt geadviseerd de maatregelen voor ongeplaceteerde evenementen te versoepelen na 13 augustus. Een 2/3 bezetting van de maximale capaciteit en het gebruik van CTB wordt geadviseerd voor geplaceteerde evenementen. Het OMT adviseert tevens deelname te beperken tot 500-1000 personen, evenementen te beperken tot buitenlocaties, antigeenseltesten slechts geldig te achten maximaal 24 uur vanaf de testafname tot aan het einde van het evenement, en deelname beperken tot slechts één evenement per dag. Dit laatste is misschien technisch onmogelijk en kan vervangen worden door een verplichte kaartverkoop met persoonsgegevensregistratie.¹⁷⁸

02

Op 2 augustus informeert demissionair minister De Jonge per brief de Tweede Kamer over het 122e OMT-advies, over een langere wachttijd na inenting met het Janssenvaccin en over maatregelen omtrent evenementen. De demissionair minister geeft aan dat het demissionair kabinet het advies van het OMT met betrekking tot de wachttijd voor het Janssenvaccin overneemt. Prikken gezet vanaf 14 augustus krijgen een wachttijd van vier weken, in plaats van twee weken zoals bij andere vaccins. Hiertoe zal de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 (Trm) opnieuw gewijzigd worden. Ook geeft de demissionair minister aan dat het demissionair kabinet op 2 augustus heeft besloten onder welke voorwaarden eendaagse evenementen door kunnen gaan. Op basis van het OMT-advies heeft het demissionair kabinet besloten dat ongeplaceteerde evenementen en vertoningen van kunst- en cultuurbeoefening die buiten plaatsvinden tussen 14 augustus en 1 september onder strikte voorwaarden door kunnen gaan. Met de Stichting Open Nederland (SON) zijn aanvullende afspraken gemaakt om een kwaliteitsverbetering door te voeren, in samenwerking met de betrokken testaanbieders.¹⁷⁹

Op 2 augustus is er een persmoment waarin demissionair minister-president Rutte vertelt over de regels voor evenementen. De demissionair minister-president geeft aan dat er geen aanleiding is tot het nemen van extra maatregelen. Op 13 augustus zal er integraal worden besloten over wat er verder nodig is de komende weken en maanden. De demissionair minister-president herhaalt wat reeds geschreven is aan de Kamer over de voorwaarden omtrent evenementen en de wachttijd bij het Janssenvaccin.¹⁸⁰

03

Op 3 augustus wordt in het Directeurenoverleg COVID-19 (DOC-19) gesproken over de ruwe planning voor herijking van de routekaart. Er is een brede werkgroep aan de slag gegaan. Ondertussen is het RIVM een onderzoek gestart over de voorkeur naar maatregelen onder burgers. De tussenproducten voor het DOC-19 zijn een eerste en tweede concept-framework en een instrumentarium. Het proces bestaat uit het vaststellen van nieuwe signaalwaarden, het vaststellen van een nieuw framework, het vaststellen van aangepaste maatregelen pakketten, het toepassen van laatste gedragsinzichten, advies vragen aan OMT, een tweede brede sessie (vervolg van 9 juli) met leden van de Ambtelijke Commissie COVID-19 (ACC-19), het verwerken van feedback, het afronden (incl. besluitvorming) in de Ministeriële Commissie COVID-19 (MCC-19).¹⁸¹

Er wordt een ethisch vraagstukentraject opgezet om uit te zoeken welke vragen en dilemma's er spelen rondom het spanningsveld tussen het wel of niet invoeren van maatregelen om de ongevaccineerden te beschermen.¹⁸²

09

Op 9 augustus vindt een persconferentie plaats waarin demissionair minister-president Rutte vertelt dat het aantal besmettingen is gedaald en dat het aantal ziekenhuisopnames op dit moment niet lijkt te stijgen. Er is dan ook op dit moment geen aanleiding tot het nemen van extra maatregelen. Verder geeft de demissionair minister-president aan dat het demissionair kabinet aan het OMT heeft gevraagd om te adviseren richting de persconferentie van 13 augustus. Tot slot benadrukt de demissionair minister-president het belang van testen, ook zelftesten, om de situatie te behouden zoals die is.¹⁸³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
- 6. Augustus**
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
- 6. Augustus**
7. September
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

Augustus

11

Op 11 augustus brengt het OMT zijn 123^e en 124^e advies uit n.a.v. de bijeenkomsten op 6 en 9 augustus. In de afgelopen zeven kalenderdagen is het aantal meldingen van coronapositieve personen met 40% afgenomen in vergelijking met de zeven dagen ervoor. In de afgelopen zeven kalenderdagen werden landelijk 113 personen per 100.000 inwoners positief getest voor SARS-CoV-2, vergeleken met 184 per 100.000 in de week daarvoor, en 351 de week daarvoor. Het aantal testen, exclusief testen voorafgaand aan een reis, bij de GGD-testlocaties was in de laatste week 34% lager ten opzichte van de 7 dagen ervoor. De instroom en bezetting op verpleegafdelingen in het ziekenhuis is over de piek heen. Op 5 augustus bedroeg de ziekenhuisbezetting 474 verpleegbedden, na een piek van 522 op 2 augustus. Een afname van instroom en bezetting op de IC is nog niet zichtbaar, de meeste IC-opnames komen vanuit de verpleegafdelingen van het ziekenhuis. piek van 522 op 2 augustus. Een afname van instroom en bezetting op de IC is nog niet zichtbaar, de meeste IC-opnames komen vanuit de verpleegafdelingen van het ziekenhuis. De meest recente schatting van het reproductiegetal Rt, zoals berekend op basis van de meldingen van positieve gevallen, is voor 22 juli gemiddeld 0,72 besmettingen per geval.

Het OMT adviseert om versoepeling van maatregelen in te plannen vanaf de geschatte datum dat iedereen de mogelijkheid heeft gehad volledig gevaccineerd te zijn en inbegrepen een follow-upperiode van twee weken (19 september). Het OMT adviseert het voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en hoger onderwijs zonder enige restricties te openen twee weken nadat iedereen die dat wil gevaccineerd is. Dit advies houdt in dat binnen onderwijsinstellingen restricties wegvallen, maar dat zij daarbuiten wel blijven gelden, ook voor studenten en leerlingen. Naar verwachting ligt dit moment van versoepelen op 19 september (en praktisch gezien maandag 20 september). Het OMT adviseert om in eerste instantie (ten minste tot na de griepperiode komende winter) de basis-surveillance niet af te bouwen en ook de mogelijkheid te houden om (lokale) uitbraken op te sporen en te bestrijden. Verder wordt ten aanzien van de BCO-maatregelen aangegeven dat het BCO-beleid begin juli is gewijzigd naar aanleiding van het 116^e en 117^e OMT, waarin geadviseerd is dat voor contacten die als immuun kunnen worden beschouwd, geen quarantaine nodig is. De rationale voor het gewijzigde beleid voor immune contacten is dat zij niet alleen veel minder risico lopen om ziek te worden, ook is de kans dat zij besmettelijk worden veel kleiner dan bij mensen die geen of onvoldoende afweer hebben tegen corona. Hiervoor is voldoende wetenschappelijk bewijs.¹⁸⁴

13

Op 13 augustus stuurt demissionair minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over de stand van zaken rondom COVID-19. De afgelopen weken zijn de epidemiologische ontwikkelingen gunstig. Het demissionair kabinet heeft besloten om stapsgewijs te versoepelen, te beginnen met het onderwijs per 30 augustus. Deze stap wordt sneller gezet dan het OMT heeft geadviseerd. Deze stap wordt genomen gelet op het grote belang van de sociale en mentale ontwikkeling van jongeren. De volgende versoepeling staat voorlopig gepland op 20 september en behelst het onder voorwaarden breed loslaten van de afstandsnorm. Voorafgaand zal het OMT hierover voor advies worden gevraagd. De derde en laatste stap voorziet het demissionair kabinet voor 1 november. Op dat moment vervallen alle nog resterende maatregelen (behalve de basismaatregelen zoals handen wassen), wanneer dit op dat moment epidemiologisch verantwoord is. Ook hier zal het OMT over adviseren.¹⁸⁵

Op 13 augustus geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie waarin ze uitleggen hoe er de komende maanden hopelijk terug kan worden gegaan naar “normaal”, in welke stappen en wanneer. De demissionair minister-president geeft aan dat het demissionair kabinet, alles afwegende, nu voorrang geeft aan het mbo en het hoger onderwijs. Tevens wordt met ingang van het nieuwe studiejaar op 30 augustus de anderhalve meter losgelaten. Deze versoepelingen vinden eerder plaats dan het OMT adviseert. Wel laat het demissionair kabinet in het mbo en ho extra voorwaarden gelden vanaf die datum, waarvan de belangrijkste is dat de maximale groepsgrootte op 75 per ruimte wordt gezet. Op 20 september hoopt het demissionair kabinet de volgende stap te kunnen zetten en de anderhalve meter in de hele samenleving los te kunnen laten. Daarmee zouden ook andere beperkingen vervallen, zoals de mondneusmaskerplicht in het openbaar vervoer en het thuiswerkadvies. Het demissionair kabinet zal daar uiterlijk half september een nieuw advies over vragen aan het OMT.

De besluiten hebben het gevolg dat voor de horeca, de evenementensector en de theaters, bioscopen en concertzalen de regels in ieder geval tot 20 september blijven zoals ze nu zijn.¹⁸⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. **September**
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

7. September

01

Op 1 september vindt een Bewindspersonenoverleg (BWO) over COVID-19 plaats met als onderwerp hoe het besluit eruit kan zien op 14 september als het demissionair kabinet de anderhalvemetermaatregel loslaat en het verplichte CTB verder invoert. De haken en ogen zijn besproken in het BWO en het is aan PDC-19 de taak om deze verder uit te werken.^{187 188}

06

Op 6 september brengt het OMT zijn 125^e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 3 september. Het aantal positief geteste personen is de afgelopen zeven dagen stabiel gebleven in vergelijking met de zeven dagen ervoor. Onder de leeftijdsgroep 18 tot en met 24 jaar is het aantal besmettingen het hoogst.

Op basis van de bevindingen bij implementatie in de praktijk op drie GGD-testlocaties blijkt de robuustheid van de ademtest onvoldoende en adviseert het OMT de test in de huidige vorm niet in te zetten in het kader van grootschalig testen op SARS-CoV-2, zoals bij de GGD en bij het testen voor toegang. Ook adviseert het OMT, gelijk de adviezen vanuit OMT 122 en eerdere andere OMT's, dat toegangstesten bij voorkeur op de dag van het evenement/de activiteit worden uitgevoerd, slechts toegang verschaffen tot een enkel(e) evenement/activiteit en een geldigheidsduur hebben van 24 uur gerekend van testafname tot aan het einde van de activiteit. Hierbij is het dan om het even of er gebruik wordt gemaakt van een NAAT-test of een antigeentest. Verder geeft het OMT aan dat het voor onvoldoende beschermde kwetsbare personen aan te bevelen is om de basismaatregelen en aanvullende beschermende maatregelen – die ook het risico op andere luchtweginfecties beperken – de komende winter nog aan te houden.¹⁸⁹

In de week van 6 september vinden er verschillende overleggen plaats op het departement, waarbij o.a. het OMT-advies en de aanpak voor het najaar besproken worden. Hieronder valt o.a. het evalueren van de Landelijke Coördinatiestructuur Testcapaciteit (LCT).¹⁹⁰ Verschillende overleggen buigen zich over de maatregelen omtrent het openen van de samenleving middels het CTB. Een aandachtspunten hierbij zijn de uitvoerbaarheid van het beleid, de nachthoreca en evenementen. De evenementensector heeft een nieuwe serie fieldlab-rapporten uitgebracht, gepaard met een grote druk om de maatregelen rondom evenementen los te laten.¹⁹¹

Het logboek meldt ook dat er interdepartementaal discussie bestaat over het verruimen van de uitzonderingen op de quarantaineplicht. Het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) heeft aangedragen beursbezoekers ook uit te zonderen van de plicht. VWS is hier geen voorstander van.¹⁹²

13

Op 13 september brengt het OMT zijn 126^e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 10 september. In de afgelopen zeven kalenderdagen is het aantal meldingen positief geteste personen redelijk gelijk gebleven in vergelijking met de zeven dagen daarvoor. Het patroon van het aantal meldingen naar leeftijd is verschoven naar de jongere leeftijdsgroepen, met het hoogst aantal meldingen tussen 10- en 14-jarigen.

In het advies merkt het OMT op dat dit een kritisch moment van de pandemie is ten aanzien van versoepelingen, omdat de vaccinatiegraad op populatieniveau achterblijft bij de minimaal benodigde vaccinatiegraad om alle maatregelen te laten vallen zonder dat dit leidt tot oplevingen of een epidemische verheffing in de winter. Daarom heeft het OMT enkele scenario's beschouwd, waaruit een beleidskeuze kan worden gemaakt. Het OMT heeft in de huidige fase van de epidemie de voorkeur voor scenario 3 waarbij de afstandsnorm als verplichte maatregel wordt opgeheven, maar als advies blijft, en waarbij een brede inzet is van het coronatestbewijs in risicovolle settings waarbij personen dicht op elkaar (vrijwel binnen elkaars 'ademcirkel') verblijven. Ook adviseert het OMT het thuiswerken voorlopig te handhaven waar mogelijk. Daarnaast adviseert het OMT, ongeacht voor welk scenario gekozen wordt, om de versoepelingen niet in alle situaties op hetzelfde moment door te voeren, maar stapsgewijs. Het OMT adviseert om, in de huidige fase van de epidemie, opening van nachthoreca, disco's, grote dance festivals binnen, en meerdaagse evenementen vooralsnog niet toe te staan. Het OMT adviseert ook om voor andere evenementen de bezettingsgraad te beperken tot 75% van de (vergunde) capaciteit, indien binnen zonder placering, maar met toepassing van het CTB. Geplaceteerde evenementen (concertzaal, bioscoop, en dergelijke) kunnen binnen op 100% uitgevoerd worden met CTB. Buitenevenementen kunnen met toepassing van CTB op volle capaciteit uitgevoerd worden. Wat betreft binnenlocaties geldt speciale aandacht voor de ventilatie, zie de eerdere adviezen (OMT 121 en 115).

Daarnaast adviseert het OMT de mondkapjesplicht in het openbaar vervoer te handhaven voor alle reizigers om verspreiding van het virus in deze setting te verminderen. Verder is het OMT van mening dat, gezien de huidige vaccinatiegraad en immuniteit, het BCO op maat op korte termijn ingevoerd kan worden. Het OMT herhaalt het advies om het voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en universitair onderwijs te openen als er twee weken verstreken zijn nadat de vaccinaties aan iedereen die dat wil gegeven zijn, concreet per 20 september. Dit advies houdt in dat binnen onderwijsinstellingen dan alle restricties wegvallen. Dit betekent dat het niet nodig is om een maximum te stellen aan de groeps grootte tot 75. Het OMT herhaalt ook dat BCO-adviezen voor de nauwe contacten in de kinderopvang en het PO versoepeld kunnen worden, en vindt het niet meer proportioneel dat bij een enkele besmetting in een groep of klas in de kinderopvang of het PO, de hele groep of klas een quarantaine- en testadvies krijgt.¹⁹³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
- 7. September**
8. Oktober
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

September

14

Op 14 september geven demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie waarin ze uitleggen hoe Nederland vanaf 25 september weer verder open gaat. Zo wordt onder meer de verplichte afstandsnorm losgelaten.¹⁹⁴

Op 14 september informeert demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer over de stand van zaken rondom COVID-19 en de maatregelen om het coronavirus onder controle te houden. Het loslaten van de verplichte afstandsnorm betekent dat in de horeca de zitplaatsverplichting op anderhalve meter vervalt en dat er meer mensen tegelijkertijd in een café of restaurant kunnen zijn. Het betekent dat theaters, bioscopen en concertzalen de zalen weer op 100 procent kunnen vullen. Het betekent dat festivals, sportwedstrijden en andere evenementen buiten weer op volle capaciteit georganiseerd kunnen worden en ook dat doorstroomlocaties als musea en monumenten weer zonder aanvullende maatregelen kunnen worden bezocht. Verder zal in het OV in de voertuigen, ander bedrijfsmatig personenvervoer en op luchthavens achter de security de mondkapjesplicht blijven gelden. Voor de nachthoreca geldt dat deze op dit moment nog niet open kan en dus om 0.00u sluit.

Om een snelle verspreiding van het virus te voorkomen, wil het demissionair kabinet het CTB inzetten in situaties waar personen dicht op elkaar verblijven. Dit geldt bijvoorbeeld voor de horeca, cultuur, evenementen en publiek bij professionele sportwedstrijden. Nu vrijwel alle Nederlanders de kans hebben gehad om zich te laten vaccineren, is het steeds moeilijker uitlegbaar contactbeperkende maatregelen aan mensen op te leggen. Voor niet-gevaccineerden betekent dit dat zij zich regelmatig moeten laten testen. Het demissionair kabinet vindt dat deze inspanning kan worden gevraagd. De nieuwe corona-aanpak voor het najaar wordt als kompas gebruikt voor volgende besluitvorming tot versoepelingen of verzwaringen van de coronamaatregelen. Het demissionair kabinet voorziet begin november een nieuw weegmoment op basis van een advies van het OMT.¹⁹⁵

Op 14 september worden er twee kort gedingen tegen de Staat ingediend. De eerste door 402 Automotive (een organisator van autoshows) over doorstroomlocaties en de regels daaromtrent, en de tweede door de Koninklijke Horeca Nederland (KHN; ondernemersvereniging) voor het vervallen van de verplichte sluitingstijd.¹⁹⁶ ¹⁹⁷ Met de versoepelingen die tijdens de hierboven beschreven persconferentie zijn aangekondigd was 402 Automotive echter tevreden, zodat op 17 september het kort geding werd teruggetrokken.¹⁹⁸ De KHN verloor haar kort geding op de laatst genoemde dag.¹⁹⁹

25

Vanaf 25 september is het CTB verplicht om toegang te krijgen tot een horecazaak, een (sport)evenement of een kunst- of cultuurinstelling zoals een theater of concertzaal. Het CTB wordt al langer gebruikt bij professionele sportwedstrijden, theatervoorstellingen en concerten.²⁰⁰

Vanaf 25 september worden ook versoepelingen van de maatregelen doorgevoerd, de verplichte 1,5 meter maatregel wordt beëindigd. Zo kan de horeca weer op maximale capaciteit open en zijn alle evenementen toegestaan. Voor evenementen buiten geldt geen maximaal aantal bezoekers en geen verplichte sluitingstijd. Voor evenementen binnen met een vaste zitplaats is er ook geen maximaal aantal bezoekers of sluitingstijd. Voor beide type evenementen geldt wel: horeca is na 0.00 uur gesloten, met uitzondering van afhaalmogelijkheden. Evenementen binnen zonder vaste zitplaats kunnen maximaal 75% van de reguliere bezoekerscapaciteit toestaan en er geldt hier een verplichte sluitingstijd tussen 00.00 en 06.00 uur.

30

In het logboek van PDC-19 van 30 september wordt gemeld dat verlenging van de Tijdelijke wet maatregelen (Twm) op de agenda van de coronastaf staat. Half oktober moet een knoop worden doorgeslagen of de wet vanaf 1 december wordt verlengd. Er wordt ook al vooruitgedacht over de situatie vanaf 1 maart.²⁰¹

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

8. Oktober

11

Op 11 oktober brengt het OMT het 127^e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 8 oktober (OMT 127 – 68e OMT COVID-19). Er lijkt er een kantelpunt te zijn bereikt in de epidemiologische situatie, binnen twee weken na de versoepelingen ingegaan op 25 september jongstleden. Dit kantelpunt is zichtbaar zowel in de toename van het aantal meldingen van positief geteste personen, als in de lichte toename van meldingen in verpleeghuizen en ziekenhuisopnames, en in de rioolwater bemonsteringen. De incidentie van ziekenhuisopname is veel hoger in de ongevaccineerde bevolking dan in de gevaccineerde bevolking. In september was deze incidentie in alle leeftijdsgroepen minimaal 10 maal zo hoog in de ongevaccineerde bevolking vergeleken met de volledig gevaccineerde bevolking. De eerder zeer hoge vaccineffectiviteit gevonden tegen zowel ziekenhuisopname als IC-opname in Nederland persisteert in de meest recente data (95% en 98%).

Op basis van het geschetste beeld van het verloop van de epidemie, het aantal meldingen, de Rt-waarde en de modellen over de verwachting van de ziekenhuis- en IC-opnamen, zoals hierboven beschreven, en de onzekerheden door het momenteel uiteenlopen van de prognosemodellen, adviseert het OMT om nu geen maatregelen te versoepelen. Wat betreft de adviesaanvraag over het beschikbaar houden van mogelijkheden voor maatregelen in kader van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) geldt in grote lijn hetzelfde. Vanwege de epidemiologische onzekerheden in de te verwachten IC- en ziekenhuisopnamen adviseert het OMT de mogelijkheid om maatregelen in te kunnen stellen open te houden. Met betrekking tot de geldigheidsduur van een herstelbewijs en de rol van serologie bij CTB komt het OMT tot de conclusie dat een serologische test niet bruikbaar is voor het CTB, omdat het tijdstip van infectie niet vast te stellen is en derhalve geen termijn aan het CTB kan worden gekoppeld waar dat nu nog wel wenselijk geacht wordt. Bovendien is er geen internationaal geaccepteerde afkapwaarde bekend tussen het aantonen van de antistoffen en de mate van bescherming. Het OMT adviseert om de geldigheid van het herstelbewijs op basis van een positieve coronatest bij de GGD voor het CTB te verlengen tot twaalf maanden. Met betrekking tot het quarantaineadvies voor kinderen jonger dan dertien jaar adviseert het OMT om voor alle kinderen tot en met twaalf jaar de quarantaineadviezen niet los te laten gezien de epidemiologische situatie (met vooral besmettingen in de groepen onder de twintig jaar) en onzekerheid over de toename van infecties en de prognoses ten aanzien van ziekenhuis- en IC-opnames voor de komende periode. Omdat kinderen jonger dan vier jaar maar een erg kleine rol spelen in de transmissie van het virus, kan voor deze groep de quarantaine al wel vervallen, ongeacht of ze huishoudcontact of nauw contact zijn.²⁰²

12

Op 12 oktober schrijft demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer de huidige Twm te verlengen tot maart 2022. Demissionair minister De Jonge schrijft hierover in de Kamerbrief van die dag:

Aangezien de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) per 1 december 2021 opnieuw verlengd kan worden met drie maanden, is het OMT gevraagd hierover te adviseren. Vanwege de epidemiologische onzekerheden in de te verwachten IC- en ziekenhuisopnamen, adviseert het OMT de mogelijkheid om maatregelen in te kunnen stellen open te houden. Het kabinet weegt dit advies mee bij het volgende koninklijk besluit over de mogelijke vierde verlenging van de Twm en zal de TK hierover uiterlijk begin november nader informeren.^{203 204}

Op 12 oktober deelt demissionair minister De Jonge de reactie van het demissionair kabinet op het 127^e OMT-advies over COVID-19 met de Tweede Kamer. Ten aanzien van het OMT-advies aangaande quarantaine voor kinderen onder de dertien en onder de vier geldt dat het demissionair kabinet dit advies onderschrijft en overneemt. Dat betekent dat de quarantaine adviezen voor kinderen vanaf vier tot en met twaalf jaar blijven gelden. Het demissionair kabinet neemt het OMT-advies over het verlengen van de geldigheidstermijn van het herstelbewijs na een doorgemaakte infectie mee bij de besluitvorming begin november. Het demissionair kabinet heeft kennis genomen van het advies van het OMT dat een serologische test voor dit moment niet bruikbaar is voor het CTB. Tevens beschrijft de demissionair minister in deze brief de concrete uitwerking van de inschalingsystematiek in het kader van de aanpak van het najaar, waarover hij de Kamer in zijn stand van zakenbrief van 14 september heeft geïnformeerd.²⁰⁵

18

Op 18 oktober wordt in het DOC-19 gesproken over de vierde verlenging van de Twm. Op 1 november zal worden gereflecteerd op de derde verlenging.^{206 207}

23

In het weekend van 23 en 24 oktober vinden verschillende overleggen plaats. De uitkomst daarvan is dat men het besluitvormingsproces zal proberen te versnellen. Het mogelijke versnelde besluitvormingsproces ziet er dan als volgt uit: op 28 oktober komt het OMT bijeen, op 29 oktober vindt er een Bewindslidenoverleg (BWO) in Catshuissamenstelling plaats, op 1 november (**Zie 1 november 2021**) komt het OMT-advies op papier en op 2 november (**Zie 2 november 2021**) vindt er een MCC-19 en persconferentie plaats (in plaats van 5 november).²⁰⁸

28

Op 28 oktober wordt in het ACC-19 actualiteitenoverleg gesproken over de uitzonderingen van het CTB bij internationale bijeenkomsten. Het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) wil graag een uitzondering op de CTB-plicht voor internationale bijeenkomsten van internationaal erkende organisaties. Ook vindt er in het overleg een eerste bespreking van de maatregelen plaats. Het dilemma dat wordt besproken is of er generieke of maatregelen gericht op ongevaccineerde mensen genomen zouden moeten worden. Ook wordt er nagedacht over een regionale aanpak en over het breder toepassen van het CTB. Omtrent uitbreiding van het CTB wordt nu uitgezocht of dit onder de huidige wet kan worden toegepast.²⁰⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
- 8. Oktober**
9. November

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

9. November

01

Op 1 november brengt het OMT het 128^e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 28 oktober (OMT 128 – 69^e OMT COVID-19). In de afgelopen zeven kalenderdagen (20-27 oktober) is het aantal meldingen van SARS-CoV-2-positieve personen gestegen met 56% in vergelijking met de zeven dagen ervoor. In de afgelopen zeven kalenderdagen werden landelijk 239 personen per 100.000 inwoners gemeld na een positieve test voor SARS-CoV-2, vergeleken met 156 per 100.000 inwoners in de week daarvoor. Het aantal meldingen nam in alle leeftijdsgroepen verder toe in de afgelopen week. Het hoogste aantal meldingen per 100.000 inwoners (>250) betrof de leeftijdsgroepen 25-29 en 30-39 jaar, was 200-250 in de leeftijdsgroepen 0-12, 13-17, 18-24 en 40-49 jaar. In de leeftijdsgroepen vanaf 50 jaar lag het aantal meldingen tussen de 147 en 181 per 100.000. De instroom en bezetting op verpleegafdelingen en IC in de ziekenhuizen nam toe. In de afgelopen kalenderweek werden 603 opnames in het ziekenhuis geregistreerd, waarvan 115 op de IC, vergeleken met respectievelijk 440 en 83 de week daarvoor. Het gemiddeld dagelijkse aantal opnames op verpleegafdelingen was in de afgelopen week gemiddeld 100 ten opzichte van 63 de week daarvoor, en 18 versus 15 op de IC. Op 27 oktober was de bedbezetting 659 in de kliniek en 200 op de IC.

Het OMT adviseert zo spoedig mogelijk aanvullende maatregelen in te voeren om de toename van de ziekenhuis- en IC-opnames te keren. Het OMT adviseert om de vaccinatiegraad te verhogen, de basismaatregelen te respecteren, ten minste 50% van de werktijd thuis te werken, een uitbreiding van situaties waarin een mondneusmasker gedragen moet worden en een bredere inzet van het CTB.²¹⁰

02

Op 2 november vindt er een persconferentie plaats waarin demissionair minister-president Rutte aangeeft dat het belangrijk is dat men zich aan de basismaatregelen houdt. Daarnaast spreekt hij over drie aangescherpte adviezen die met onmiddellijke ingang zullen gelden: (1) houd anderhalve meter afstand, (2) het thuiswerkadvies wordt “werk minimaal de helft van je werktijd thuis” en (3) een binnenlands reisadvies “mijd drukte onderweg en reis buiten de spits”. Verder wordt het vanaf 6 november verplicht het CTB te laten zien bij de buitenterassen in de horeca, zogeheten doorstroomlocaties (incl. kermis), georganiseerde amateursport, toneelverenigingen, koren en andere culturele verenigingen vanaf achttien jaar.²¹¹

03

Op 3 november vindt er een spoedregeling plaats met betrekking tot een wijziging van de Trm. Zo wordt hoofdstuk 2a toegevoegd, waarin wordt aangekondigd dat er een mondkapjesplicht komt in publieke binnenruimten, in beroepsonderwijs en hoger onderwijs en bij contactberoepen. Er gelden de gebruikelijke uitzonderingen op deze verplichting.²¹²

Op 3 november dient het Kamerlid Westerveld (GroenLinks) een motie in. Zij constateert dat het demissionair kabinet voornemens is de toepassing van het CTB fors uit te breiden, terwijl de effectiviteit voor de gekozen inzet volgens het RIVM en het OMT “onzeker” is. Daarom verzoekt Westerveld de regering grootschalig onderzoek te laten verrichten naar de effectiviteit om verspreiding tegen te gaan afgezet tegen iedereen testen (1G). De Kamer neemt deze motie aan.²¹³

11

Op 11 november brengt het OMT het 129^e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 10 november (OMT 129 – 70^e OMT COVID-19). In de afgelopen zeven kalenderdagen (2-9 november) is het aantal meldingen van SARS-CoV-2-positieve personen gestegen met 42% in vergelijking met de zeven dagen ervoor. In de afgelopen zeven kalenderdagen werden landelijk 439 personen per 100.000 inwoners gemeld met een positieve test voor SARS-CoV-2, vergeleken met 313 per 100.000 inwoners in de week daarvoor. De geschatte opkomst voor ten minste één vaccinatie bedroeg tot en met 7 november 2021 87,9% voor de volwassen bevolking, en 84,4% had de volledige vaccinatieserie afgerond. Voor de bevolking vanaf 12 jaar is dit respectievelijk 86,0% en 82,5%. Voor de leeftijdsgroepen van jonger dan 40 jaar ligt de vaccinatiegraad op dit moment overall nog onder de 75%. De instroom en bezetting op verpleegafdelingen en IC in de ziekenhuizen nam toe. In de afgelopen kalenderweek werden 1172 opnames in het ziekenhuis geregistreerd, waarvan 205 op de IC, vergeleken met respectievelijk 965 en 146 de week daarvoor. In twee weken tijd is het aantal opnames bijna verdubbeld, de aantallen waren een week eerder nog 671 en 118. Op 10 november 2021 was de bedbezetting 1647: 1320 in de kliniek en 327 op de IC.

Het OMT adviseert naast het gebruik van het CTB ook te placceren en de anderhalvemetermaatregel toe te passen. Daarnaast adviseert het OMT:

- Reis niet, tenzij strikt noodzakelijk;
- Werk thuis, tenzij echt niet mogelijk;
- Beperk bezoek thuis tot maximaal vier personen;
- Verbod op evenementen;
- Sluiten of beperkt openstellen van niet-essentiële detailhandel, horeca, cultuursector en sportlocaties.²¹⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
9. **November**

Bronnen

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
- 9. November**

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

November

12

Op 12 november vindt er een persconferentie plaats. Demissionair minister-president Rutte geeft aan dat er 16.364 nieuwe besmettingen zijn; het hoogste aantal geregistreerde positieve testen sinds het begin van de coronacrisis. Met onmiddellijke ingang geldt het zeer dringende advies niet meer dan vier gasten per dag van dertien jaar of ouder. Het thuiswerkadvies wordt ook aangescherpt: *“Werk thuis, tenzij het écht niet anders kan.”* Anderhalve meter afstand houden komt terug op plekken waar geen coronatoegangsbewijs wordt gevraagd. In bijvoorbeeld een restaurant is vanwege het vereiste coronatoegangsbewijs anderhalve meter afstand houden niet nodig.

Daarnaast gaan er zes afzonderlijke maatregelen in vanaf 13 november 18:00 uur:

- Verplichte anderhalve meter afstand;
- Daar waar het CTB geldt wordt een zitplaats verplicht (met uitzondering van een zogeheten doorstroomlocatie);
- Tussen 20:00 uur en 06:00 uur zijn de horeca, de supermarkten en andere levensmiddelenwinkels gesloten, tussen 18:00 uur en 06:00 uur sluiten de rest van de winkels;
- De sluitingstijd van 18:00 uur tot 06:00 uur geldt ook voor evenementen;
- Sport kan doorgaan, maar er komt een verbod voor publiek bij wedstrijden en trainingen;
- Verplichte maximale groeps grootte gelden van 75 mensen in het mbo, het hbo en op de universiteiten.

Verder geeft demissionair minister De Jonge aan dat (1) het CTB gaat gelden voor niet-essentiële winkels en niet-essentiële dienstverlening, (2) werkgevers werknemers mogen vragen om een CTB, In elk geval in een deel van die sectoren waar ook de bezoekers een QR-code moeten laten zien, zoals in cafés en restaurants. Maar ook in andere sectoren willen we werkgevers de mogelijkheid geven om een coronatoegangsbewijs aan hun mensen te vragen, om zo de werkplek veiliger te maken. (3) daar waar de risico's op besmetting het grootst zijn het mogelijk wordt om alleen mensen toegang te geven die gevaccineerd of genezen zijn van corona. Dit laatste wordt de “2G” genoemd.²¹⁵

Op 12 november stuurt demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer een brief waarin wordt ingegaan op nieuwe coronamaatregelen vanaf 13 november. Het aantal nieuwe coronabesmettingen en het aantal in het ziekenhuis en op de IC opgenomen COVID-19-patiënten is in de afgelopen week opnieuw fors gestegen. Gezien de zorgelijke huidige epidemiologische situatie en na advisering van het 129^e OMT-advies²¹⁶, heeft het demissionair kabinet er aanvullend toe besloten een aantal wetswijzigingen in procedure te brengen om verbrede inzet van het CTB mogelijk te maken. Wetsvoorstellen hebben betrekking op de verbreding inzet CTB (1) naar niet-essentiële detailhandel en niet-essentiële dienstverlening op publieke plaatsen, (2) naar werknemers en bezoekers, (3) naar het onderwijs (mbo en ho) en (4) op basis van 2G.

22

Op 22 november brengt het OMT zijn 130^e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 10 november. In de afgelopen zeven kalenderdagen is het aantal meldingen van SARS-CoV-2-positieve personen gestegen met 46% in vergelijking met de zeven dagen ervoor. In de afgelopen zeven kalenderdagen werden landelijk 716 personen per 100.000 inwoners gemeld met een positieve test voor SARS-CoV-2, vergeleken met 492 per 100.000 inwoners in de week daarvoor. Het aantal meldingen nam in alle leeftijdsgroepen verder toe in de afgelopen kalenderweek en varieerde van 420 tot 773 per 100.000 inwoners. Het hoogste aantal meldingen per 100.000 inwoners betrof de leeftijdsgroep 0-12 jaar. De leeftijdsgroepen onder de 50 jaar hadden hogere incidenties (meer dan ~ 600 per 100.000) dan de leeftijdsgroepen boven de 50 jaar (minder dan ~ 500 per 100.000). Het aantal meldingen vanuit verpleeghuizen en woonzorgcentra nam verder toe; 30% van de locaties had een of meerdere besmettingen in de afgelopen vier weken. Het aantal meldingen vanuit instellingen voor de gehandicaptenzorg stabiliseerde, 6% van de locaties had één of meerdere besmettingen in de afgelopen vier weken. De instroom en bezetting op verpleegafdelingen en IC in de ziekenhuizen van personen met een positieve test op SARS-CoV-2 nam toe. In de afgelopen kalenderweek werden 1476 opnames in het ziekenhuis geregistreerd, waarvan 228 op de IC, vergeleken met respectievelijk 1252 en 209 de week daarvoor. Dit is een stijging van 18% instroom totaal, en van 9% op de IC. De hoogste aantallen opgenomen COVID-19-patiënten op verpleegafdelingen in het ziekenhuis betreffen personen van boven de 80 jaar, op de IC van 60-79 jaar. Op 18 november 2021 was de totale bedbezetting 2110: 1697 op de verpleegafdelingen in het ziekenhuis en 413 op de IC.

Op 22 november dient het demissionair kabinet drie wetsvoorstellen in bij de Tweede Kamer. Het gaat om een wetsvoorstel dat de invoer van een 2G-CTB mogelijk maakt in situaties waar het risico op besmettingen zeer hoog is. Daarnaast zijn twee wetsvoorstellen naar de Kamer gestuurd die het demissionair kabinet in staat stellen CTB verplicht te stellen op de werkvloer en in het middelbaar beroeps- en hoger onderwijs wanneer de epidemiologische situatie daarom vraagt.²¹⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart
2. April
3. Mei
4. Juni
5. Juli
6. Augustus
7. September
8. Oktober
- 9. November**

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

November

24

Op 24 november brengt het OMT het 131e advies uit n.a.v. de bijeenkomst op 10 november (OMT 142 – 72° OMT COVID-19). In de afgelopen zeven kalenderdagen (17-24 november) was het aantal meldingen van SARS-CoV-2-positieve personen landelijk 874 personen per 100.000 inwoners, met een variatie per regio van 566 tot 1233 per 100.000 in de afgelopen week. Het aantal meldingen in de afgelopen kalenderweek nam toe in alle leeftijdsgroepen en varieerde van 487 tot 1235 per 100.000 inwoners. Het hoogste aantal meldingen per 100.000 inwoners betrof de leeftijdsgroep 0-12 jaar. De leeftijdsgroepen onder de 50 jaar hadden hogere incidenties (meer dan 800 per 100.000) dan de leeftijdsgroepen boven de 50 jaar (minder dan 650 per 100.000).

Het OMT adviseert om minimaal de volgende maatregelen door te voeren (deze maatregelen zouden voor de duur van 3 weken moeten gelden):

- Het aanhouden van de maatregelen van 13 november en daar bovenop;
- Opvolging van de basisregels en de afstandsnorm van anderhalve meter en het gebruik van mondneusmaskers daar waar die afstand niet aangehouden kan worden;
- Een algehele sluiting tussen 17:00 uur en 05:00 uur van alle gelegenheden, m.u.v. essentiële winkels en essentiële dienstverlening;
- Breed gebruik van het CTB, met in alle binnenruimtes;
- Breed gebruik van het CTB, met in de horeca overdag de noodzaak tot placering, en mondneusmasker bij verplaatsingen in de zaak;
- Het CTB in te voeren voor personeel in alle sectoren waar bezoekers een CTB moeten tonen;
- Reizen alleen in het geval van “essentiële verplaatsingen”;
- Thuiswerken tenzij het niet anders kan;
- Bezoek thuis op maximaal 4 personen;
- Vaccinatiegraad na te streven van minstens 95%;
- Toediening van de boostervaccinatie met maximale inspanning voort te zetten.

Ten aanzien van het onderwijs, adviseert het OMT geen algemene schoolsluiting. Wel adviseert het OMT de volgende aanvullende maatregelen te nemen:

- Het tweemaal per week testen, geassisteerd en onder toezicht, van kinderen in de basisschoolleeftijd met een antigeensneltest om de infectiedruk op basisscholen te verminderen.
- Overwegen de kerstvakantie naar voren te verlengen.²¹⁸

26

Op 26 november vindt er een persconferentie plaats. Demissionair minister-president Rutte geeft aan dat per ingang van 28 november in principe alles tussen 17:00 uur en 05:00 uur is gesloten. Alleen essentiële winkels kunnen openblijven tot 20:00 uur. Daarnaast zal ook vanaf 28 november, de verplichte anderhalve meter afstand en het mondkapje, uitbreiden naar alle plaatsen waar nu al het CTB en zitplaats verplicht zijn. Het derde besluit gaat per direct in, namelijk dat het binnenlands reisadvies (blijf zo veel mogelijk thuis), het advies voor thuisbezoek (maximaal vier gasten vanaf dertien jaar) en vooral ook het thuiswerkadvies nog dringender gaan worden.²¹⁹

Op 26 november stuurt demissionair minister De Jonge een brief met coronamaatregelen naar de Kamer. Er zijn dagelijks gemiddeld (a) 22.258 besmettingen en (b) meer dan 275 ziekenhuis- en 45 IC-opnames.

Uit het maatschappelijk beeld blijkt volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) dat het (gemiddeld) psychisch welbevinden van burgers daalt en de (gemiddelde) gevoelens van eenzaamheid stijgen naarmate het pakket aan maatregelen restrictiever is, naarmate de lockdown zwaarder is, en hoe langer de lockdown voortduurt. Dit effect is bij jongeren en jongvolwassenen het grootst. Bovenop de adviezen (zie persconferentie 26 november) heeft het demissionair kabinet nog twee aanvullende adviezen. Voor alle zeventigplussers luidt het advies: “Beperk contacten met kinderen tot en met twaalf jaar en houd anderhalve meter afstand.” Het tweede advies (voor iedereen) luidt: “Ga je bij anderen op bezoek of ontvang je bezoek, doe een zelftest.”

Eindnoten

Vanaf dit overzicht kunt u terug naar de lopende tekst door op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

- 1 Rijksoverheid.nl (2021, 23 februari). Voorzichtig meer lucht tijdens de lockdown [nieuwsbericht].
- 2 De Volkskrant (2021, 1 maart). Burgemeesters: avondklok niet te controleren tijdens de verkiezingen [Nieuws].
- 3 AD (2021, 1 maart). Burgemeesters pleiten voor meer versoepelingen nu vaccinaties op stoom zijn [Nieuws].
- 4 Rijksoverheid (2021). Extra Veiligheidsberaad 1 maart 2021 [Agenda].
- 5 Rijksoverheid (2021). Bewindsliedenoverleg over de routekaart stapsgewijze heropening sectoren 3 maart 2021 [Agenda].
- 6 Rijksoverheid (2021). Strategie sessie over de bestrijding van het coronavirus 6 maart 2021 [Agenda].
- 7 Rijksoverheid (2021). Catshuisstukken 6 maart 2021 [Vergaderstukken].
- 8 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 23 maart). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1063) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo4871&did=2021D10796
- 9 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 8 maart). Coronamaatregelen 8 maart 2021 (25295-1032) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo4334&did=2021D09493
- 10 In zijn brief van 23 februari 2021 heeft demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit van het demissionair kabinet om aanvullend op de reeds bestaande brede wegging in de besluitvorming aan de planbureaus te vragen om een sociaal-maatschappelijk en economisch beeld en een sociaal-maatschappelijke en economische reflectie op het maatregelenpakket (parallel aan het advies van het OMT inzake de epidemiologische situatie). Deze reflecties zijn meegenomen in de besluitvorming op 8 maart 2021 (Kamerbrief Coronamaatregelen 8 maart 2021 (25295-1032), zie bron nr 9).
- 11 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 23 maart). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1063). https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo4871&did=2021D10796
- 12 Tweede Kamer (2021). Debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus 10 maart 2021 [Plenaire vergadering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2021A01331
- 13 De Volkskrant (2021, 10 maart). Kamer is kritisch over avondklok, maar bijt opnieuw niet door [Reportage].
- 14 Het Parool (2021, 10 maart). Kamer morrend akkoord met blijven avondklok, wel wens extra financiële steun.
- 15 NPO Radio 1 (2021). Coronadebat in Tweede Kamer: geen versoepelingen, wel hogere tegemoetkomingen voor bedrijven.
- 16 Rijksoverheid (2021). Strategie sessie 21 maart 2021.
- 17 NOS (2021, 21 maart). Coronamaatregelen niet versoepeld, ook avondklok blijft [Nieuws].
- 18 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 22 maart). Advies n.a.v. 105e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].

- 19 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 23 maart). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1063) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo4871&did=2021D10796
- 20 20210322 Geannoteerde agenda DOC-19 22 maart 2021.
- 21 Rijksoverheid (2021-23 maart), letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge.
- 22 Rijksoverheid (2021). Debat coronavirus 24 maart 2021 [Agenda].
- 23 NOS (2021, 24 maart). Kamer steunt uitblijven versoepelingen: risico's zijn te groot [Nieuws].
- 24 Trouw (2021, 24 maart). Kritiek van de Kamer op vaccinatietempo. 'Het is een rommeltje'.
- 25 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 29 maart). Advies n.a.v. 106e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 26 Rijksoverheid (2021). Bewindspersonenoverleg routekaart en toegangstesten 31 maart 2021 [Agenda].
- 27 20210401 Verslag ACC-19 1 april 2021.
- 28 NOS (2021, 13 april). In zes stappen 'terug naar normaal': dit is het voorwaardelijke openingsplan [Nieuws]. URL: In zes stappen 'terug naar normaal': dit is het voorwaardelijke openingsplan.
- 29 20210407 Conceptverslag DOC-19 7 april 2021.
- 30 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021). Aanbieding 106e OMT advies en kabinetsreactie (25295-1103) [Kamerbrief]. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo5481&did=2021D12097
- 31 Dit advies wordt op 16 april openbaar gemaakt.
- 32 Raad van State (2021). Wijziging van de Wet publieke gezondheid vanwege de invoering van aanvullende maatregelen voor het internationaal personenverkeer in verband met de bestrijding van de epidemie van COVID-19. <https://www.raadvanstate.nl/@124905/w13-21-0093-iii/#h550ed6c5-29e5-4e18-84c7-a4c90a68a900>
- 33 Raad van State (2021, 16 april). Adviezen over wetsvoorstellen die quarantaineplicht en testbewijzen introduceren. <https://www.raadvanstate.nl/@125111/adviezen-quarantaineplicht-testbewijzen/>
- 34 Rijksoverheid (2021, 7 april). Vaccineren maakt versoepelingen in verpleeghuizen mogelijk [Nieuwsbericht].
- 35 Rijksoverheid (2021). Bewindspersonenoverleg 8 april 2021.
- 36 Rijksoverheid (2021). Bewindsliedenoverleg over corona-toegangstesten 8 april 2021 [Agenda].
- 37 20210408 Annotatie BWO 8 april 2021 openingsplan routekaart en toegangstesten.
- 38 20210408 Presentatie BWO 8 april 2021 - openingsplan routekaart en toegangstesten.
- 39 Logboek PDC-19 april 2021.
- 40 Rijksoverheid (2021). Strategie sessie 11 april 2021.
- 41 Rijksoverheid (2021). Catshuisstukken 11 april 2021.
- 42 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 12 april). Advies n.a.v. 108e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 43 Logboek PDC-19 april 2021.
- 44 Rijksoverheid (2021, 14 april). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (13 april 2021).
- 45 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 13 april). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1105) [Kamerbrief]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Zo5878&did=2021D12974>
- 46 Logboek PDC-19 april 2021.
- 47 20210414 Geannoteerde agenda ACC-19 15 april 2021.
- 48 Tweede Kamer (2021, 14 april). Debat en briefing over het coronavirus: volg het live [Kamernieuws]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debat-en-briefing-over-het-coronavirus-15april>

- 49 Logboek PDC-19 april 2021.
- 50 Dit is het begin van de nieuwe besluitvorming volgende week:
 - 18 april Catshuisoverleg;
 - 19 april DOC - ACC;
 - 20 april MCC - persconferentie - Kamerbrief;
 - 22 april debat.
- 51 Rijksoverheid (2021). Besluitenlijst ministerraad 16 april 2021 [Vergaderstuk].
- 52 Rijksoverheid (2021, 16 april). Wetsvoorstel testbewijzen naar Tweede Kamer [Nieuwsbericht].
- 53 Rijksoverheid (2021). Strategie sessie 18 april 2021 [Agenda].
- 54 Rijksoverheid (2021). Catshuisstukken 18 april 2021 [Vergaderstukken].
- 55 Logboek PDC-19 april 2021.
- 56 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 19 april). Advies n.a.v. 109e OMT.
- 57 Rijksoverheid (2021, 20 april). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (20 april 2021) [Mediatekst].
- 58 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 20 april). Maatregelenbrief 20 april 2021 (25295-1135) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo6578&did=2021D14597
- 59 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 20 april). Maatregelenbrief 20 april 2021 (25295-1135) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo6578&did=2021D14597
- 60 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 20 april). Maatregelenbrief 20 april 2021 (25295-1135) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Zo6578&did=2021D14597
- 61 Eerste Kamer (2021, 20 april). Eerste Kamer der Staten-Generaal - Kamer interpelleert De Jonge en Grapperhaus over covid-19-beleid [Nieuws]. URL: https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20210420/kamer_interpelleert_de_jonge_en
- 62 Eerste Kamer (2021). Verslag van de plenaire vergadering van dinsdag 20 april 2021 [Verslag]. URL: <https://www.eerstekamer.nl/verslag/20210420/verslag>
- 63 European Centre for Disease Prevention and Control (2021, 21 april). Interim guidance on the benefits of full vaccination against COVID-19 for transmission and implications for non-pharmaceutical interventions [Rapport].
- 64 NOS (2021, 21 april). Gevaccineerden kunnen regels volgens EU-richtlijn loslaten, gevolgen Nederland onduidelijk [Nieuws].
- 65 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 26 april). Advies n.a.v. 110e OMT (2021D15593). [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 66 European Centre for Disease Prevention and Control (2021). Interim guidance once the benefits of full vaccination against COVID-19 for transmission and implications for non-pharmaceutical interventions [Rapport].
- 67 VWS (2021, 21 april). OMT-adviesaanvraag [Brief aan het OMT].
- 68 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 26 april). Advies n.a.v. 110e OMT (2021D15593). [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 69 Tweede Kamer (2021, 21 april). Debat en briefing over het coronavirus: volg het live [Nieuws]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debat-en-briefing-over-het-coronavirus-22april>
- 70 Infectieziektenbestrijding | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
- 71 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 26 april). Advies n.a.v. 110e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 72 Rijksoverheid (2021). Stap 1 openingsplan 28 april 2021 [Publicatie].

Eindnoten (vervolg)

- 73 20210429 Verslag ACC-19.
- 74 NOS (2021, 1 mei). Nieuwe versoepelingen uitgesteld, 'daling nog niet voldoende zichtbaar' [Nieuws].
- 75 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 3 mei). Advies n.a.v. 111e OMT (2021D16293) [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 76 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 3 mei). Aanbieding 111e OMT-advies en toezeggingen wetgevingsoverleg quarantaineplicht (25295-1177) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07370&did=2021D16290
- 77 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 3 mei). Aanbieding 111e OMT-advies en toezeggingen wetgevingsoverleg quarantaineplicht (25295-1177) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07370&did=2021D16290
- 78 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 3 mei). Aanbieding 111e OMT-advies en toezeggingen wetgevingsoverleg quarantaineplicht (25295-1177) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07370&did=2021D16290
- 79 Logboek PDC-19 mei 2021.
- 80 Rijksoverheid (2021). Bewindspersonenoverleg over toegangstesten en openingsplan coronavirus 7 mei 2021.
- 81 Rijksoverheid (2021). Catshuisoverleg 9 mei 2021 [Agenda].
- 82 Rijksoverheid (2021). Catshuisstukken 9 mei 2021 [Vergaderstukken].
- 83 In het hierop volgende OMT-advies wordt een correctie aangegeven: "Het vorige advies over de praktijktesten naar aanleiding van de Fieldlab-evenementen behoeft nadere duiding, omdat er verwarring was of Fieldlab-evenementen uitgesteld moesten worden. Op pagina 9 van het OMT-advies (OMT 111 d.d. 30 april 2021) werd geadviseerd te wachten met tweede fase praktijktesten van de type III-Fieldlab-evenementen tot in ieder geval stap 2 van het openingsplan is doorgevoerd. Hier had aangegeven moeten worden dat voor type III-evenementen het advies was om met de vervanging van de generieke maatregelen door de 'Fieldlab-maatregelen' te wachten totdat in ieder geval stap 2 van het openingsplan is doorgevoerd."
- 84 20210510 Verslag ACC-19 Actua 10 mei 2021.
- 85 Logboek PDC-19 mei 2021.
- 86 Rijksoverheid (2021, 11 mei). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (11 mei 2021) [Mediatekst].
- 87 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 11 mei). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1179) [Kamerbrief]. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237
- 88 NOS (2021, 11 mei). Toegangstesten en quarantaineplicht krijgen steun Kamer, maar met wijzigingen [Nieuws].
- 89 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 11 mei). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1179) [Kamerbrief]. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237
- 90 Tweede Kamer (2021). Debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus (in één termijn) 12 mei 2021 [Plenaire vergadering]. https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2021A02547
- 91 Tweede Kamer (2021). Debat en briefing over het coronavirus: volg het live [Nieuws]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debat-en-briefing-over-het-coronavirus-12mei>
- 92 Rijksoverheid (2021). Bewindspersonenoverleg over toegangstesten 14 mei 2021 [Agenda].
- 93 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 16 mei). Advies n.a.v. 113e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 94 20210517 Verslag ACC-19 Actua 17 mei 2021.
- 95 Rijksoverheid (2021, 17 mei). Tweede stap openingsplan wordt definitief gezet [Nieuwsbericht].
- 96 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 17 mei). Openingsplan en toegangstesten (25295-1228) [Kamerbrief]. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z08157&did=2021D17961>
- 97 20210519 Geannoteerde agenda ACC-19 20 mei 2021.
- 98 Logboek PDC-19 mei 2021.
- 99 Rijksoverheid (2021). Bewindspersonenoverleg toegangstesten 20 mei 2021 [Agenda].
- 100 20210520 presentatie BWO - toegangstesten 20 mei 2021.
- 101 Fase 3 zal lopen van juni tot en met eind augustus, en is onderverdeeld in a, b, c, d.
- 102 20210520 Verslag ACC-19 20 mei 2021.
- 103 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 22 mei). Advies deel 1 n.a.v. 114e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 104 Het Parool (2021, 25 mei). Middelbare scholen vanaf 31 mei helemaal open.
- 105 Rijksoverheid (2021, 25 mei). Strategiesessie in kader van bestrijding coronavirus.
- 106 Logboek PDC-19 mei 2021.
- 107 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 22 mei). Loslaten 1,5m afstandsmaatregel in het voortgezet onderwijs (25295-1234) [Kamerbrief]. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z08755&did=2021D19284>
- 108 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 24 mei). Advies deel 2 n.a.v. 114e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 109 Rijksoverheid (2021). Plenaire behandeling tijdelijke wet testbewijzen en tijdelijke wet internationaal personenverkeer COVID-19 25 mei 2021 [Agenda].
- 110 Eerste Kamer (2021, 26 mei). Eerste Kamer der Staten-Generaal - Toegangsbevisenwet en quarantaineplicht inreizigers aangenomen [Nieuws]. URL: https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20210526/toegangsbevisenwet_en
- 111 NOS (2021, 26 mei). Ook Eerste Kamer akkoord met verplichte toegangstesten en quarantaineplicht [Nieuws].
- 112 Eerste Kamer (2021). Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (35.526) [Wetsvoorstel]. URL: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35526_tijdelijke_wet_maatregelen
- 113 Rijksoverheid (2021). Ministeriële Commissie COVID-19 26 mei 2021 [Agenda].
- 114 Logboek PDC-19 mei 2021
- 115 Rijksoverheid (2021, 28 mei). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (28 mei 2021) [Mediatekst].
- 116 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 28 mei). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1241) [Kamerbrief]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z09285&did=2021D20527>
- 117 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 31 mei). Advies n.a.v. 115e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 118 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 31 mei). Besluit van 26 mei 2021, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met het stellen van tijdelijke regels over de inzet van coronatoegangsbevisen bij de bestrijding van het virus SARS-CoV-2 (Tijdelijke wet coronatoegangsbevisen) (Stb. 2021, 240) [Besluit].
- 119 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 6 juli). Maatregelen i.v.m. COVID-19 (25295-1356) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709
- 120 20210601 Concept verslag DOC-19 1 juni 2021.
- 121 Rijksoverheid (2021). Ministeriële Commissie COVID-19 1 juni 2021 [Agenda].
- 122 Logboek PDC-19 juni 2021.
- 123 AD (2021, 1 juni). Kabinet geeft toestemming voor meer EK-toeschouwers in Arena.
- 124 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 2 juni). Aanbieding 115e OMT-advies (25295-1276) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z09665&did=2021D21306
- 125 Tweede Kamer (2021). Debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus 3 juni 2021 [Plenaire vergadering] URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2021A03357
- 126 Tweede Kamer (2021, 3 juni). Debatten over coronavirus: volg het live [Nieuws]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debatten-over-coronavirus-volg-het-live-2-en-3-juni>
- 127 NOS (2021, 31 mei). 'Van Lienden hield 9 miljoen over aan omstrede mondkapjesdeal' [Nieuws].
- 128 NOS (2021, 3 juni). Van Ark: extra onderzoek voorfinanciering mondkapjesdeal Van Lienden.
- 129 Rijksoverheid (2021, 28 mei). Openingsplan stap 3: bijna alles open [Publicatie].
- 130 Minister van VWS (2021, 6 juli) Maatregelen i.v.m. COVID-19 (25295-1356) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709
- 131 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 7 juni). RIVM-advies inzake meerdaagse evenementen.
- 132 VWS (2021, 8 juni). Terugkoppeling DOC-19 di 8 juni [interne e-mail].
- 133 Tweede Kamer (2021). Technische briefing over ontwikkelingen coronavirus - woensdag 9 juni 2021. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerleden-en-commissies/commissies/volksgezondheid-welzijn-en-sport/thema-coronavirus>
- 134 20210610 Verslag ACC-19 10 juni 2021.
- 135 20210610 Geannoteerde agenda ACC-19 10 juni 2021.
- 136 VWS (2021, 18 juni) definitief verslag BR [intern document].
- 137 Motie van de leden Westerveld en Paternotte over onderzoek naar het gebruik van zelftesten voor toegang.
- 138 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 18 juni). Advies n.a.v. 116e en 117e OMT aangepast [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 139 Rijksoverheid (2021, 18 juni). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (18 juni 2021) [Mediatekst]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/mediateksten/2021/06/18/letterlijke-tekst-persconferentie-minister-president-rutte-en-minister-de-jonge-18-juni-2021>
- 140 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 18 juni). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1297) [Kamerbrief]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391>
- 141 Voor verdere toelichting zie de tijljin Caribisch Nederland.
- 142 Logboek PDC-19 juni 2021.
- 143 De Rechtspraak (2021). [Uitspraak].
- 144 Logboek PDC-19 juni 2021.
- 145 20210629 Terugkoppeling DOC-19 29 juni 2021.
- 146 VWS (2021, 29 juni). FW: Nazendingen agendapunt 6 en 7 DOC-19 29 juni 2021 [E-mail].

Eindnoten (vervolg)

- 147 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 29 juni). Quarantaine en persoonlijke beschermingsmiddel (25295-1333) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12053&did=2021D26050
- 148 Logboek PDC-19 juni 2021.
- 149 VWS (2021, 7 juli). Concept Nota ter beslissing – Verlenging Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 [Nota].
- 150 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 1 juli). Brief inzake voorgenomen regelgeving op het terrein van covid-19 en bijbehorende planning (25295-1339) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12402&did=2021D26679
- 151 Het kabinet werkt een dijkbeveiligingssysteem uit om ook in het najaar waakzaam en voorbereid te blijven. De volgende sporen vormen tezamen de dijkbeveiliging: 1) monitoring, 2) testen en traceren 3) vaccineren en 4) maatregelen. (Stand van Zakenbrief COVID-19, 12 juli 2021).
- 152 20210701 Verslag ACC-19 1 juli 2021.
- 153 Logboek PDC-19 juli 2021.
- 154 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 2 juli). Advies n.a.v. 118e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/07/05/advies-aan-vws-na-omt-118>
- 155 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 6 juli). Maatregelenbrief COVID-19 (25295-1356) [Kamerbrief]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-1356.html>
- 156 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 6 juli). Maatregelenbrief COVID-19 (25295-1356) [Kamerbrief]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-1356.html>
- 157 Tweede Kamer (2021). Notaoverleg: ‘Ontwikkelingen rondom het coronavirus’ 7 juli 2021 [Commissievergadering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2021A04717
- 158 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 9 juli). Spoedadvies OMT en kabinetsreactie (25295-1358) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z13532&did=2021D28828
- 159 Rijksoverheid (2021). Wetgevingsoverleg COVID-19 7 juli 2021 [Agenda]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/agenda/2021/07/07/wetgevingsoverleg-covid-19>
- 160 Tweede Kamer (2021). Wetgevingsoverleg: ‘Wijziging van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 in verband met regeling van het vereiste van goedkeuring bij wet van een koninklijk besluit tot verlenging als bedoeld in artikel VIII, derde lid, van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (TK 35874)’ 7 juli 2021 [Commissievergadering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2021A04387
- 161 Op 8 juli wordt dit wetsvoorstel aangenomen door de Tweede Kamer. ([Tweede Kamer aanvaardt wetsvoorstel 35874 - Aanpassing in procedure voor verlengen Tijdelijke wet maatregelen covid-19 - Parlementaire monitor](#))
- 162 20210706 Agenda MCC-19 6 juli 2021.
- 163 20210705 Aanpak opschaling najaar 2021.
- 164 20210708 [Uitnodiging ACC-19 - 9 juli 2021] Kennissessie aanpak Covid-19 voor het najaar.
- 165 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 9 juli). Advies n.a.v. 119e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/07/09/adviesbrief-119e-omt-covid-19>
- 166 Rijksoverheid (2021, 9 juli). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (9 juli 2021) [Mediatekst].
- 167 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 9 juli). Spoedadvies OMT en kabinetsreactie (25295-1358) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z13532&did=2021D28828
- 168 Rijksoverheid (2021, 13 juli). Letterlijke tekst persmoment minister-president Rutte en minister De Jonge (12 juli 2021) [Mediatekst]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/mediateksten/2021/07/12/letterlijke-tekst-persmoment-minister-president-rutte-en-minister-de-jonge-12-juli-2021>
- 169 Eerste Kamer (2021). Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (35.526) [Wetsvoorstel]. URL: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35526_tijdelijke_wet_maatregelen
- 170 Logboek PDC-19 juli 2021.
- 171 Rijksoverheid (2021, 19 juli). Letterlijke tekst persmoment demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge (19 juli 2021) [Mediatekst].
- 172 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 19 juli). Advies n.a.v. 120e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 173 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 19 juli). Aanbieding OMT advies en kabinetsreactie (25295-1384) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z13891&did=2021D29637
- 174 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 19 juli). Advies n.a.v. 120e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 175 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2021, 26 juli). Advies n.a.v. 121e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/07/26/advies-nav-121e-omt>
- 176 Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 26 juli). Aanbieding OMT advies en kabinetsreactie (25295-1388) [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z14010&did=2021D29861
- 177 Rijksoverheid (2021, 26 juli). Nederland past aanpak reizen binnen Europa aan, meerdaagse evenementen tot 1 september afgelast [Nieuwsbericht]. URL: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/07/26/nederland-past-aanpak-reizen-binnen-europa-aan>
- 178 J.T. van Dissel (2021, 1 augustus). Advies n.a.v. 122e OMT [brief aan de directeur-generaal Volksgezondheid (DGV)]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D30003.
- 179 Demissionair minister van VWS (2021, 2 augustus). Aanbieding OMT en kabinetsreactie (25295-1392) [brief van de regering]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D30003
- 180 Rijksoverheid (2021, 2 augustus). Letterlijke tekst persmoment demissionair minister-president Rutte (2 augustus 2021) [mediatekst].
- 181 VWS (2021, 3 augustus). Terugkoppeling DOC-19 3 augustus [e-mail].
- 182 VWS (2021, augustus). Logboek PDC-19 augustus 2021 [logboek].
- 183 Rijksoverheid (2021). Letterlijke tekst persmoment demissionair minister-president Rutte (9 augustus 2021) [Mediatekst].
- 184 J.T. van Dissel (2021, 11 augustus). Advies n.a.v. 123e en 124e OMT [brief aan de DGV]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D30419.
- 185 Demissionair minister van VWS (2021, 13 augustus). Stand van zaken COVID-19 (25295-1396) [brief van de regering]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D30418.
- 186 Rijksoverheid (2021, 13 augustus). Letterlijke tekst persconferentie demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge (13 augustus 2021) [mediatekst].
- 187 VWS (2021, september). Logboek PDC-19 september 2021 [logboek].
- 188 VWS (2021, 1 september). Sheets BWO Corona 01092021 cpt.pptx [intern vergaderstuk].
- 189 RIVM Milieu (2021, 6 september). Advies n.a.v. 125e OMT [Brief aan de Directeur-Generaal van de Volksgezondheid].
- 190 VWS (2021, 1 september). Voorstel aanpassingen governance structuur LCT [intern document op basis van: Andersson Elffers Felix (2021, 2 juli). Tussentijdse evaluatie convenant “Versterking Testketen Corona”. Evaluatie van de uitvoering en werking [adviesrapport].].
- 191 VWS (2021, september). Logboek PDC-19 september 2021 [logboek].
- 192 VWS (2021, september). Logboek PDC-19 september 2021 [logboek].
- 193 J.T. van Dissel (2021, 13 september). Advies n.a.v. 126e OMT [Brief aan de DGV]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D33288.
- 194 Rijksoverheid (2021, 14 september). Letterlijke tekst persconferentie demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge (14 september 2021) [Mediatekst].
- 195 Demissionair minister van VWS (2021). Stand van zaken COVID-19 (25295-1422) [brief van de regering]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021D33288
- 196 402online.nl (2021, 7 september). Kort geding 402 tegen de Staat op 14 september [persbericht].
- 197 Rechtbank Den Haag (2021, 13 september). Livestream kort geding Koninklijke Horeca Nederland tegen de Staat inzake nachtclubs en discotheken [persbericht].
- 198 ANP (2021, 17 september). Organisatoren autoshows zetten kort geding tegen Staat niet door. Leeuwarder Courant [nieuwsartikel].
- 199 ANP (2021, 17 september). Koninklijke Horeca Nederland verliest kort geding tegen de Staat, sluitingstijd blijft 00:00. Het Parool [nieuwsartikel].
- 200 Rijksoverheid (2021, 24 september). Nederland voorbereid op grootschalige inzet coronatoegangsbewijzen [nieuwsbericht].
- 201 VWS (2021, september). Logboek PDC-19 september 2021 [logboek].
- 202 J.T. van Dissel (2021, 11 oktober). Advies n.a.v. 127e OMT [Brief aan de DGV]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D38252.
- 203 Demissionair minister van VWS (2021, 12 oktober). OMT Advies en Kabinetsreactie (25295-1464) [brief van de regering]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D38251.
- 204 VWS (2021, oktober). Logboek PDC-19 oktober 2021 [logboek].
- 205 Demissionair minister van VWS (2021, 12 oktober). OMT Advies en Kabinetsreactie (25295-1464) [brief van de regering]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021D38251
- 206 In het OMT-advies van 11 oktober (Advies n.a.v. 127e OMT) staat hierover het volgende: “Wat betreft de adviesaanvraag over het beschikbaar houden van mogelijkheden voor maatregelen in kader van de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19 geldt in grote lijn hetzelfde. Vanwege de epidemiologische onzekerheden in de te verwachten IC- en ziekenhuisopnamen adviseert het OMT de mogelijkheid om maatregelen in te kunnen stellen open te houden. Het OMT adviseert wel dat de maatregelen met betrekking tot a) het gebruik van publiek toegankelijke voorzieningen zoals publieke toiletten en b) alcohol verkoop of in bezit hebben daarvan, zouden kunnen vervallen.”
- 207 VWS (2021, oktober). Logboek PDC-19 oktober 2021 [logboek].
- 208 VWS (2021, oktober). Logboek PDC-19 oktober 2021 [logboek].
- 209 VWS (2021, oktober). Logboek PDC-19 oktober 2021 [logboek].
- 210 J.T. van Dissel (2021, 1 november). Advies n.a.v. 128ste OMT over COVID-19 (25295-1468) [brief aan de DGV]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D41301.
- 211 Demissionair minister-president en demissionair minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 3 november). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (2 november 2021).

Eindnoten (vervolg)

- 212 Demissionair ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 3 november). Regeling van de Minister van Volksgezondheid, de Minister van Justitie en Veiligheid en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, van 2 november 2021, kenmerk 3256465-1015357-WJZ, houdende wijziging van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 in verband met de verbrede inzet van coronatoegangsbewijzen en een uitbreiding van de mondkapjesplicht.
- 213 L. Westerveld (2021, 3 november). Motie van het lid Westerveld over een grootschalig onderzoek naar de effectiviteit van de huidige coronatoegangsbewijzen (25295, nr. 1481).
- 214 J.T. van Dissel (2021, 11 november). Advies n.a.v. 129e OMT COVID-19 [brief aan de DGV]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D43412.
- 215 Demissionair minister-president en demissionair minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 12 november). Letterlijke tekst persconferentie coronavirus demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge (12 november 2021).
- 216 RIVM (2021, 11 november). Advies n.a.v. 129e OMT COVID-19.
- 217 Rijksoverheid (2021, 22 november). [Wetsvoorstellen bredere inzet coronatoegangsbewijs en 2G naar Tweede Kamer](#) [nieuwsbericht].
- 218 J.T. van Dissel (2021, 25 november). Advies naar aanleiding van 131ste OMT [brief aan de DGV]. URL: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D46517.
- 219 Demissionair minister-president en demissionair minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 27 november). Letterlijke tekst persconferentie coronavirus demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge (26 november 2021).

Dit is een uitgave van
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Postadres
Postbus 20350 | 2500 EJ Den Haag
Telefoon 070 340 79 11
www.rijksoverheid.nl/vws

augustus 2023